



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

### **Usage guidelines**

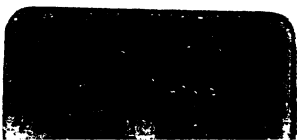
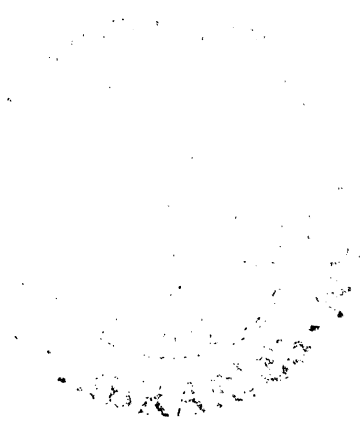
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

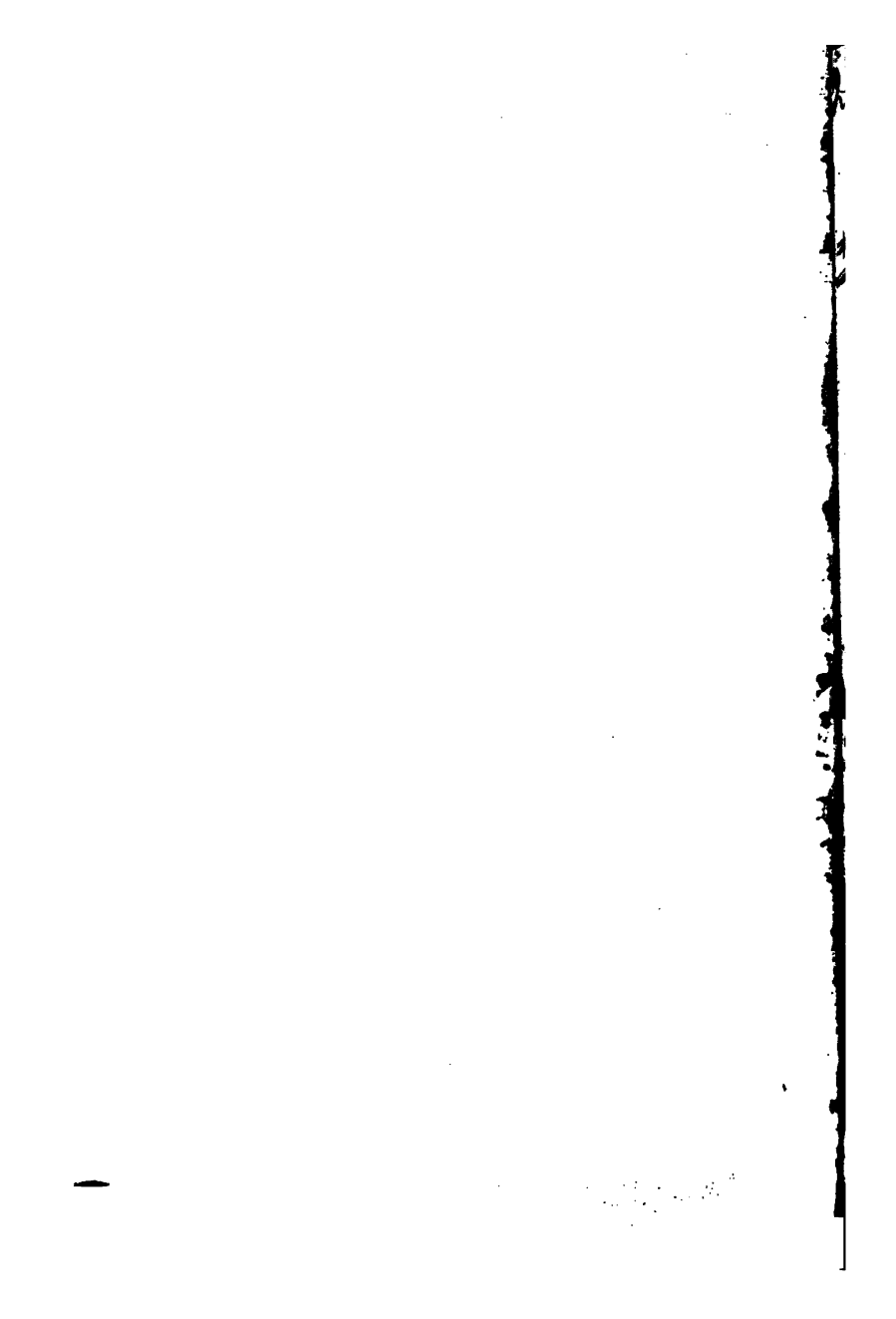
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

### **About Google Book Search**

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>







2139

ՄԻԻՄԱՐԷՍԷԻ ԻՄԼ

ՎԵՆԵ  
ՎԵՆԵ  
ԵՐ  
ՍԵՎ  
ԵՎԵ

ԿԱՄ

Վ Ա Ր Ժ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ո Ւ Ղ Ղ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ԵՆ  
ՆԳ

Ի ՊԵՏՍ ԹՈՒՐԳԵՐԷՆ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

\_\_\_\_\_

ԵԿՐ

ԳՈՐԾ

ԱՔՐԱՀԱՍ ՄԱՏԹԵՆՍԵԱՆԻ ՆԻԿՈՄԻԴԱՑԻՈՑ

\_\_\_\_\_

معارف نظارت جليله سنك نومر ۲۸۵ و مخزم ۱۵

سنة ۱۲۹۹ رجب الثامن عشر طبع اولمشر

ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԳՐԻԳՈՐ Ա. ՊԵՆՆԵԱՆ
Կարգաթիվ <del>2139</del> 2139

Ի ՆԻԿՈՄԻԴՈՒ

Ի ՏՊԱՐ ԱՐՄԱՆՈՒ Զ. Ս. ԱՏՏՈՒԱԾԱԿՆԻ ՎԱՆԱՑ

— 1883 —

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARIES

Grad

EREN

3299

BUHR

GRHN  
REM  
3299  
0110.49

## Ա. Զ. Դ.

ՎԵՏԵ  
ՎԵՏԵ  
ԿԵՐ  
, սԵՎ  
ԿԵՎԵ

Թուրքերէն ուսանող աշակերտք ի՛նչ գրել սկսած ատեննին՝ ձեռքերնին կրթութեանց գրքոյկ մ' ունենլու համար պատրաստուած է սոյն տիտուարէտի ԻՄԼԱՆ. Ինչպէս որ կրտեսնուի, չորս մասի բաժնուած է, եւ Ա. մասը Բառերու տեղանական գոգոհմանէ, Բ. մասը Թառերէն առանձեր, Գ. մասը Իմաստախբական խորհրդածոմբիւններ եւ Դ. մասը Համարօր պատմութիւններ կը պարունակէ :

Որպէս զի աշակերտք սոյն դասագրքէն հարկ եղած օգուտը կարենան ունենալ, պէտք է

1. Մին յի կրթութիւն առանձին տեղադրէ իր պահպանելու գրքն՝ եւ դասի պէն դասատուին ցոյցնեն :

2. Այն նոյն կրթութիւնը դասատուն հրապարակաւ սեւ տախտակին իրայ գրէ, աշակերտ ալ անոր նոյնով իրենց գրածը սրբադրեն՝ եւ ստիճը հարեանին առհն :

3. Հետեւեալ դասի պէն՝ նախորդ դասի սըրբադրէալ կրթութիւնը դասատուն հրապարակաւ քսէ :

էկիւիզ, տէկիւսինիզ, տէկիւտիրլէր :  
 էէմուր, միւպաշքր : գատըն, տօսթ,  
 ր, վալի, զապթիյէ, հաքիմ, արօլան,  
 գատր, ատէմ, համնալ, հէքիմ, էլ-  
 ճանպազ, իմամ, սազրր :

### 3. Թալիմ

Մէէմուր իտիմ, միւպաշքր իտին, գա-  
 աըն իտի, տօսթ լուիք, միւտիր իտինիզ, վա-  
 լի իտիլէր : — Չապթիյէ իմիշիմ, հաքիմի-  
 միշսին, արդան իմիշ, տէքի իմիշիզ, գատր  
 իմիշ սինիզ, ատէմ իմիշլէր : — Համնալ իսէմ,  
 հէքիմ իսէն, էլմուս իսէ, ճանպազ իսէք, է-  
 մամ իսէնիզ, սազրր իսէլէր :

Սէվմէք, սէվմէմէք, ետզմազ, ետզմա-  
 մազ, տիշ, գաշ, եքշի, պէյազ, քէօթիւ,  
 տաք, սէմիզ, գադա, էօտէմէք, արամազ :

### 4. Թալիմ

Սէվմէք, սէվմէքիք, սէվմէ, սէվիշ : —  
 Սէվտի, սէվտիլէր, սէվտին, սէվտինիզ, սէվ-  
 տիմ, սէվտիք : — Սէվմիշ, սէվմիշլէր, սէվ-  
 միշսին, սէվմիշսինիզ, սէվմիշիմ, սէվմիշիզ :  
 — Սէվեր, սէվերլէր, սէվերսին, սէվերսի-  
 նիզ, սէվերիմ, սէվերիզ : — Սէվիյօր, սէ-  
 վիյօրյար, սէվիյօրըն, սէվիյօրընը, սէվիյօ-



րում, սեվկյօրը : — Սեվկճէք, սեվկճէք-  
լէր, սեվկճէքսին, սեվկճէքսինիդ, սեվկճէ-  
կիմ, սեվկճէկիդ : — Սեվմէլի, սեվմէլիլէր,  
սեվմէլիսին, սեվմէլիսինիդ, սեվմէլիլիմ, սեվ-  
մէլիլիդ : — Սեվէ, սեվէլէր, սեվէսին, սեվէ-  
սինիդ, սեվէլիմ, սեվէլիմ : — Սեվսէ, սեվ-  
սէլէր, սեվսէն, սեվսէնիդ, սեվսէմ, սեվ-  
սէք : — Սեվսուռն, սեվսուռնլար, սեվ, սեվի-  
նիդ : — Սեվէն, սեվիճի :

### Յ. Թալիմ

Եազմադ, եազմադլըդ, եազմա, եա-  
զըշ : — Եազտը, եազտըլար, եազտըն, եազ-  
տընըդ, եազտըմ, եազտըդ : — Եազմըշ,  
եազմըշլար, եազմըշսըն, եազմըշսընըդ, եազ-  
մըշլմ, եազմըշըդ : — Եազար, եազարլար, եա-  
զարսըն, եազարսընըդ, եազարմ, եազա-  
րըդ : — Եազըյօր, եազըյօրլար, եազըյօրսըն,  
եազըյօրսընըդ, եազըյօրում, եազըյօրըդ :  
— Եազանադ, եազանադլար, եազանադսըն  
եազանադսընըդ, եազանադըմ, եազանա-  
դըդ : — Եազմալը, եազմալըլար, եազմալը-  
սըն, եազմալըսընըդ, եազմալըլմ, եազմա-  
լըլըդ : — Եազա, եազալար, եազասըն,  
եազասընըդ, եազայլմ, եազալմ : — Եազ-  
, եազսալար, եազսան, եազսանըդ, եազ-  
մ, եազսադ : — Եազսուռն, եազսուռնլար,

եազ , եազընըզ : — Եազան , եազընը :

### 6. Թալիմ

Սեվմէմէք , սեվմէմէքլիք , սեվմէմէ ,  
սեվմէյիչ : — Սեվմէտի , սեվմէտիլէր , սեվմէ-  
տին , սեվմէտինիզ , սեվմէտիմ , սեվմէտիք :  
— Սեվմէմիչ , սեվմէմիչլէր , սեվմէմիչսին ,  
սեվմէմիչսինիզ , սեվմէմիչիմ , սեվմէմիչիզ :  
— Սեվմէզ , սեվմէզլէր , սեվմէզսին , սեվ-  
մէզսինիզ , սեվմէմ , սեվմէյիզ : — Սեվմէյօր ,  
սեվմէյօրլար , սեվմէյօրսըն , սեվմէյօրսընըզ ,  
սեվմէյօրըմ , սեվմէյօրըզ : — Սեվմէյէճէք ,  
սեվմէյէճէքլէր , սեվմէյէճէքսին , սեվմէյէ-  
ճէքսինիզ , սեվմէյէճէկիմ , սեվմէյէճէկիզ : —  
Սեվմէմէլի , սեվմէմէլիլէր , սեվմէմէլիսին ,  
սեվմէմէլիսինիզ , սեվմէմէլիիմ , սեվմէմէ-  
լիլիզ : — Սեվմէյէ , սեվմէյէլէր , սեվմէյէսին ,  
սեվմէյէսինիզ , սեվմէյէյիմ , սեվմէյէլիմ : —  
Սեվմէսէ , սեվմէսէլէր , սեվմէսէն , սեվմէ-  
սէնիզ , սեվմէսէմ , սեվմէսէք : — Սեվմէսուն ,  
սեվմէսունլար , սեվմէ , սեվմէյինիզ : — Սեվ-  
մէյէն , սեվմէյիճի :

### 7. Թալիմ

Եազմամազ , եազմամազլըզ , եազմա-  
մա , եազմայըչ : — Եազմատը , եազմատըլար ,

եազմատըն , եազմատընը , եազմատըմ ,  
 եազմատըգ : — Եազմամը , եազմամըլար ,  
 եազմամըխըն , եազմամըխընը , եազմամը-  
 շըմ , եազմամըշըգ : — Եազմադ , եազմադ-  
 լար , եազմադսըն , եազմադսընը , եազմամ ,  
 եազմայը , — Եազմայօր , եազմայօրլար ,  
 եազմայօրսըն , եազմայօրսընը , եազմայօ-  
 ըրմ , եազմայօրըգ : — Եազմայանադ , եազ-  
 մայանադլար , եազմայանադսըն , եազմայա-  
 նադսընը , եազմայանադըմ , եազմայանա-  
 դըգ : — Եազմամալը , եազմամալըլար , եազ-  
 մամալըսըն , եազմամալըսընը , եազմամա-  
 լըլըմ , եազմամալըլըգ : — Եազմայա , եազ-  
 մայալար , եազմայասըն , եազմայասընը , եազ-  
 մայայըմ , եազմայալըմ : — Եազմաստ , եազ-  
 մաստլար , եազմաստն , եազմաստնը , եազ-  
 մատամ , եազմասագ : — Եազմասուն , եազ-  
 մասունլար , եազ , եազմայընը : — Եազ-  
 մայան , եազմայընը :

8. Թալիմ

Սէվուպ , սէվմէյուպ , սէվէրէք , սէվ-  
 մէյէրէք , սէվէլի , սէվմէյէլի , սէվիճէք , սէվ-  
 մէյիճէք , սէվինճէ , սէվմէյինճէ , սէվտիք-  
 ճէ , սէվմէտիքճէ : — Եազուպ , եազմայուպ ,  
 եազարագ , եազմայարագ , եազալը , եազ-  
 մայալը , եազընագ , եազմայընագ , եազըն-

նա , ետզմայրննա , եազտրդնա ետզնատրդ-  
նա :

Տիչէմէք , դաչլամագ , էքչիլէթմէք ,  
պէյազլաթմագ , քէօթիլէչմէք , տարլաչմագ ,  
սէմիզլէնմէք , գարալանմագ : — Սէվի , էօ-  
տէյի , եազը , արայը վիրմէք . — Սէվմիչ ,  
սէվէճէք , էօտէմիչ , էօտէյէճէք , եազմըչ ,  
եազանագ , արամըչ , արայանագ , օլմագ :  
Քէսմէք , պագմագ , կէզմէք , դաչ-  
մագ , կէյմէք , ալմագ , էրիմէք , օգումագ ,  
սէօյլէմէք , գափըչմագ :

### 9. Թալիմ

Քէսիլմէք , պագըլմագ , կէզինմէք , գա-  
չքնմագ , կէյտիրմէք , ալտըրմագ , էրիթ-  
մէք , օգութմագ , սէօյլէչմէք :

Ալտըրսա իտիմ , էրիտէ իտին , պագը-  
ըյօր իտի , կէյտիրմէլի իտիք , ալտըրա ի-  
տինիզ , սէվմիչ իտիլէր , օգութմալը իմիչիմ ,  
սէօյլէչէճէք իմիչսին , էրիթսէ իմիչ , գա-  
փըչուր իմիչիզ , կէյտիրիյօր իմիչսինիզ , օ-  
գուտանագ իմիչլէր , եազմամըչ իսէմ , գա-  
չընանագ իսէն , քէսիլէճէք իսէ , եազտը ի-  
սէք , կէզինուր իսէնիզ , սէվմէտի իսէլէր :

Մէքթէպ , քեաղրա , փաշա , գափու-  
քէտի , խանէ , կէօմէք , պալըգ :

10. Թալիմ,

Մէքթէպ, մէքթէպի, մէքթէպէ, մէքթէպին : Մէքթէպլէր, մէքթէպլէրի, մէքթէպլէրէ, մէքթէպլէրին : — քեաղրա, քեաղրաք, քեաղրաա, քեաղրաքն : քեաղրալար, քեաղրալարք, քեաղրալարա, քեաղրալարն :  
 Փաշա, փաշայք, փաշայա : փաշանքն :  
 — Գափու, գափույու, գափույա, գափունուն : — քէտի, քէտիյի, քէտիյէ, քէտինին :  
 — խանէ, խանէյի, խանէյէ, խանէնին :  
 կէօմլէկ, կէօմլէկի, կէօմլէկէ, կէօմլէկին : — Գալըգ, պալըգը, պալըգա, պալըգըն :  
 Շու, պու, քէնտի, քիմ, նէ, քիթապ, պուչադ, շէօմլէկ, կէմի, պաղչէ :

11. Թալիմ,

Սէվմէք, սէվմէկի, սէվմէկէ : — Սէվմէ, սէվմէյի, սէվմէյէ, սէվմէնին : — Սէվմէքլիք, սէվմէքլիկի, սէվմէքլիկէ, սէվմէքլիկին : — Եազմագ, եազմագը, եազմագա : — Եազմա, եազմայք, եազմայա, եազմանքն : — Եազմագլըգ, եազմագլըգը, եազմագլըգա, եազմագլըգըն :  
 Գէն, պէնի, պանա, պէնիմ : Գիդ, հիլի, պիդէ, պիդիմ : — Սէն, սէնի, սա,

նա , սէնին : Սիզ , սիզի , սիզէ , սիզին : —  
 Օ , օնու , օնա , օնուն : Օնլար , օնլարը , օն-  
 լարա , օնլարն : — Շու , շունու , շունա ,  
 շունուն : — Պա , պունու , պունա , պու-  
 նուն : — Բէնաի , քէնտինի , քէնտինէ ,  
 քէնտինին : — Բիմ , քիմի , քիմէ , քիմին :  
 — Նէ , նէյի , նէյէ , նէնին .

## 12. Թպիմ

Բիթապրմ , քիթապրմը , քիթապրմա ,  
 քիթապրմն : Բիթապրմիդ , քիթապրմիզը ,  
 քիթապրմիզա , քիթապրմիզն : — Բիթա-  
 պրն , քիթապրնը , քիթապրնա , քիթապր-  
 նն : Բիթապրնիդ , քիթապրնիզը , քիթա-  
 պրնիզա , քիթապրնիզն : — Բիթապր , քի-  
 թապրնը , քիթապրնա , քիթապրնն : Բի-  
 թապլարը , քիթապլարնը , քիթապլարը-  
 նա , քիթապլարնն :

Բեադրտրմ , քեազրարմիդ : Բեադրտրն ,  
 քեազրտրնիզ : Բեազրար , քեադրարը : —  
 Չէօմէկիմ , չէօմէկիմիդ : Չէօմէկին , չէօմ-  
 լէկինիզ : Չէօմէկի , չէօմէկէրի : — Պուչա-  
 դրմ , պուչադրմիդ \* Պուչադրն , պուչադրնիզ :  
 Պուչադր , պուչադլարը :

13. Թալիմ

Պապամ, պապամըզ : Պապան , պապանըզ : Պապատը , պապալարը : — Գափում , գափումուզ : Գափուն , գափունուզ : Գափուսու , գափուլարը : — Կէմիմ , կէմիմիզ : Կէմին , կէմինիզ : Կէմիսի , կէմիլերի : — Պազչէմ , պազչէմիզ : Պազչէն , պազչէնիզ : Պազչէսի , պազչէլերի :

Քէնտիմ , քէնտիմիզ : Քէնտին , քէնտինիզ : Քէնտիսի , քէնտիլերի : — Քիմիմ , քիմիմիզ : Քիմին , քիմինիզ : Քիմի , քիմիլերի : — Նէմ , նէմիզ : Նէն , նէնիզ : Նէսի , նէլերի :

Սէվմէմ , սէվմէմիզ : Սէվմէն , սէվմէնիզ : Սէվմէսի , սէվմէլերի : — Սէվմէքլիկիմ , սէվմէքլիկիմիզ : Սէվմէքլիկին , սէվմէքլիկինիզ : Սէվմէքլիկի , սէվմէքլիլերի :

14. Թալիմ

Եազմամ , եազմամըզ : Եազման , եազմաննըզ : Եազմատը , եազմալարը : — Եազմագլղըմ , եազմագլղըմըզ : Եազմագլղըն , յզմագլղընըզ : Եազմագլղը , եազմագլղարը :

Սէվաիք , սէվաիկիմ , սէվաիկիմիզ :

Սեվտիկին, սեվտիկինիդ : Սեվտիկի, սեվտիքէրի : — Եազարդ . եազարդըմ, եազարդըմըդ . եազարդըն, եազարդընըդ . եազարդը, եազարդըարը :

Սեվէճէք . սեվէճէկիմ, Սեվէճէկիմիդ . սեվէճէկին, սեվէճէկինիդ . Սեվէճէկի, սեվէճէքէրի : — Եազաճադ . եազաճադըմ, եազաճադըմըդ . Եազաճադըն, եազաճադընըդ . Եազաճադը, եազաճադըարը :

Մուսդաֆա, հասան, իպրահիմ, 'ալի, տէնիդ, դայրդ, հեվա, սանտալ, ագչամ, սապահ, եարըն, պըլտըր, տիւն :

### 13. Թալիմ

Մուսդաֆանընքի, հասանընքինի, իպրահիմինքինէ, 'ալինինքինին : — Տէնիդտէքի, դայրդտաքինի, հեվատաքինէ, սանտալտաքինին . — Եարընքի, տիւնքի, ագչամքի, սապահքի, պըլտըրքի :

Մէմլէքէթ, դաշ, մէհմէտ, շարսու, շակիրտ, դաշրդ, չիչէք, կերտան, խաֆիֆ, աղըր, տէրէ, էվ, օտա, գըզ, պէշ, ալթը, իզմիր, եադ, պիւրկիւ, նօմէրօ, էթմէք, 'արապա, պէրէքէթ, փարա, էրմէնի, տէլի, 'ագըլ, տիւշմէն, կիճէ, սապահ, աւէմ, կիւնտիւզ, հաֆթա, մըսըր, քիւշիւ, պէօյիւք, սուլմադ, պէքլէմէք, կէօրմէք :



կէլմէք , պուլունմագ , աղլամագ , տիւշմէք ,  
տիւշիւնմէք , սաթմագ , կիթմէք , ուլումագ :

### 16. Թալիմ

Մէմլէքէթտէն , դաշտան , մէհմէտտէ ,  
շարսուտա , շակերա իլէ , գաշրգըլա , չիչէք-  
լիք , կերտանլըգ , խաֆիֆլիք , աղըրլըգ ,  
տէրէնիք , էվնիկէզ , օտանըգ , գըզըզազ ,  
պէշիննի , ալթըննը , իզմիրլի , եաղլը , պիւր-  
կիւլիւ , նօմէրօրու , էթմէքնի , 'արապանը ,  
պէրէքէթիզ , փարասըզ , էրմէնիճէ , տէ-  
լիճէ , 'ագըլճա , տիւշմէննէսինէ , կիճէլէյին ,  
սապահլայըն , ատէմնիլէյին , կիւնտիւզէ-  
տէկին , հաֆթայա գատար , մըսըրա տէք ,  
էն պէօյիւք , տահաքիւչիւք :

Էնիլտէն , աօլայը , էօթիւրիւ , իչիւն .  
իւզրէ , նաչի , պինաէն , մէպնի , սըրատա ,  
հալտէ , իւզէրինէ , իքէն , էվվէլ , սօնրա ,  
կիպի , պէրու , պէրապէր , պաշգա , կէլմէք ,  
պաշլամագ , վարմագ , գալգմագ , պէքլէ-  
մէք , գալմագ , էօլմէք , պէօլմէք , սլօզմագ ,  
եաթմագ , պաղըրմագ :

### 17. Թալիմ

Սլաուդու էնիլտէն , ալմասընտան աօլայը ,  
լաուդունդուն էօթիւրի , պէքլէմէք

իչիւն , կէօրիւշմէք իւզրէ , գափտըղընտան  
նաչի , գալտըղընա մէպնի , կէլտիկի սըրա-  
տա , պուլունտուղու հալտէ , տիւշմէսի իւ-  
զէրինէ , օգու մագտա իքէն , տիւշիւնմէզ-  
տէն էվվէլ , սաթտըգտան սօնրա , կիթտի-  
կի կիպի , ույույալտան պէրու , աղլամա-  
սըլա պէրապէր , կէշտիքտէն պաշգա :

Փափաս , սէֆա , 'ալէմ , պէլտէ , իրա-  
տէ , փատիշահ , բուզկեաք , լաթիֆ , 'ատիլ ,  
արզու , մագպուլ , ֆէրրահ , զալիմ , թահսիլ ,  
հիւնէր , իճրա , խըտմէթ , թէհարբի , էշ-  
գըլյա , խտարէ , մէհմուրիյէթ , իպլամ , շէյխ ,  
մէշրէպ , մուհարբէր , էսամի , էթմէք , էյ-  
լէմէք , գըլմագ , պույուրմագ :

#### 18. Թալիմ

կէլտիքտէ , պաշլատըգտա , էօտէտի-  
կինտէ , վարտըղընտա , քէսիլտիկինտէն , օլ-  
տուղունտան , պիլմէկին , գալգմաղըն , պէք-  
լէմէքլէ , գաղմաղլա , էօլմէսիլէ , ույու մասը-  
լլա , պէօլմէքսիզին , պօղմագսըզըն , եաղըն-  
ճայատէք , կէզտինմի , գափարմըսըն , սէօյ-  
լէշինտի , եաթընտը , վիրսէնէ , պաղըրսանա

Գիթապը փափաս , սէֆաի 'ալէմ , չտը-  
սուի պէլտէ , իրատէի փատիշահ , բուզկեա-  
րը լաղ-իֆ , փաշտի 'ատիլ , արզուի մագ-  
պուլ , խանէի ֆէրրահ , վալիի զալիմ , թահ-

սիլի հիւնէր էթմէք, իճրաի խըսմէթ գըլ-  
մազ, թէհարրիի էչգըյա էյլէմէք, իտա-  
րէի մէհմուրիյէթ պույուըմազ, շէյի իւլ իս-  
լամ, խաֆիֆ իւլ մէշրէսլ, մուհարրէր իւլ է-  
սամի :

#### 19. Թալիմ

իւն, օն, ուն, էվէթ, օթ, էվրազ, օ-  
րազ, էվրէնք, էօրնէք, էչք, էշէք, էվ,  
օ, էյլիք, իլք, ալէթ, ալթ, ույմազ, ց-  
մազ, պէյթ, պիթ, պէզ, պիզ, պիլտիր,  
պըլտըր, թէրք, թիւրք, շէօլ, շուլ, խարճ,  
խուրճ, խալզ, խուլզ, տէյն, տին, սէվին-  
մէք, սէօնմէք, շէքէր, շիւքր, տօյմազ,  
տույմազ, 'ալէմ, 'ալիմ, 'արզ, 'ըրզ, դավլ-  
դօլ, դուլ, քէլ, քիւ, քիւլ, կիւլ, քիւ-  
րէք, քիւրք, կէվրէք, քէօրիւք, քէօշք,  
կէվշէք, կէլմէք, կիւլմէք, կէօրիլմէք,  
կիւրլէմէք, կէօզ, կիւզ, կիւրէշ, կէօրիշ,  
լէկէն, լաքին, մէյլ, միլ, մէրքէսլ, միւ-  
րէքքէսլ, եիւք, եիւն :

## ՃԻԻՉԻ ՍԱՆԻ

ՏՈՒՐՈՒՊՈՒ ԷՄՍԱԼ

20. Թալիս

Ազ ազչէ գարա կիւն իչիւն : — Ատէմ  
 եանըմաղլա ատէմ օլուր : — Աղան եաչ ի  
 քէն է յիլուր : — Ալլամայան չօնուղա մէմէ  
 վիրմէզլէր : — Աչ դաչընճա քէֆչէյէ պէ  
 հա օլմազ : — Աթ սահիպինէ կէօրէ աչար :  
 — Աճ այու օյնամազ : — Աճը փագլըճանը  
 գըրաղը չալմազ : — Ատամագ իլէ մալ թիւ  
 քէնմէզ , — Ազ վիրէն ճանտան՝ չօզ վիրէն  
 մալտան : — Արսլանտան տօղան արսլան օ  
 լուր : — Ազ օլտուն տէ էօզ օլտուն : — Ան  
 լատըչա կէօրէ ֆէթվա վիրիլուր : — Ալ տէ  
 նիլէն մալ միւրտար օլուր : — Ալլահ տէյէն  
 մահրում գալմազ : — Ամանա գըլլըճ օլմազ  
 — Աթ՝ պինէնին , գըլլըճ գու շանանըն :

21. Թալիս

Ահէսթէ կիտէն թիզ կիտէր : — Ալլանըզ  
 էչէկէ պինմեսի գօլայ : — Ելըի ճէտպէլաչ

տօղրու չըզկը չըգմազ : — Էթ գանլը կերէք  
 երկիրթ ճանլը : — Էթմէկին պէօյիւկի խա-  
 միրին չօղունտան օլուր : — Էլ էօփմէքլէ ա-  
 զըզ աչընմազ : — Էլ էլին այինէսի տիր : —  
 Էվվէլ դա'ամ սօնրա քէլամ : — Էյրի օ-  
 դուր աօղրու սէօյլէ : — Էչէկին ճանը աճըր-  
 սա , աթտան եէօրիւկ օլուր : — Էլ իչիւն  
 դույօլ դազան էն իպթիտա քէնտի տիւչէր :  
 — Էլին ազգընա պազան աճ գալուր : — Է-  
 լին տէրտի էլէ եալան կէլուր : — Էմանէթէ  
 խըյանէթ օլմազ : — Էվ երգանըն էվի օլ-  
 մազ :

## 22. Թալիմ

Իշտէն արթմազ տիշտէն արթար : — Ին-  
 սան իգրարընտան՝ հայվան եուլարընտան  
 դութըլուր : — Ինսան խադատսըզ օլմազ : —  
 Իրթէյէ գալան արգայա գալուր : — Իչ-  
 չկէ գէվալ եօզ սըր : — Իպթէտիկինի սէօյ-  
 լէյէն՝ իսթէմէտիկինի իշիտիր : — Ինսան  
 դաշտան փէք՝ կիւլտէն նազիք տիր : — Ը-  
 սըրան իթ տիշինի կէօսթէրմէզ : — Ըօլան  
 մըլըն եաղմուրտան փէրվասը օլմազ : — Էօք-  
 սիւզ աճըյան չօգ ամմա էթմէք վիրէն եօզ :  
 Ուճուզ էթին եախնիսի դաթսըզ օլուր :  
 Էօքէ իլէ գալգան զիյան իլէ օդուքուր :  
 Էօլմիւչ էչէկ դուրատան դօքմազ : —

## Խլէյէն թիմուր փաս դութմազ :

### 23. Թալիմ

Էյուլ տօսթ գարա կիւնտէ պէլլի օլուր :  
 — Իքի ճանպազ պիր իփտէ օյնայամազլար : —  
 Իքի գարփուզ պիր գ.սլթուղա սըղմազ : —  
 Իւմիտ իլէ գ.անա'աթ իտէն աճլըգ.տան էօ,  
 վուր : — Բլլոււմասընը պիլմէյէն քէօփէք  
 գ.օյունա գուրտ կէթիրիր : — Պաշ դաշա  
 կէլմէյինճէ , փամուղուն գըյմէթի պիլին  
 մէզ : — Պալգա քէնտի սափընը եօնամազ :  
 — Պալ դութան փարմաղընը եալար : — Պալ  
 պալ տիմէքլէ աղըզ դաթլըլանմազ : — Պա  
 գան կէօզէ եասազ օլմազ : — Պիր էլին շէ  
 մաթասը չըգմազ : — Պիր օգ իլէ իքի գուշ  
 ուրըլմազ : — Պիր պուլուդ իլէ գըշ օլմազ :  
 — Պիր գ.օյունտան իքի տէրի չըգմազ : —  
 Պօրճ եիկիթին գամչըսը տըր : — Պօշ դ.օր  
 պա իլէ աթ դութըլմազ :

### 24. Թալիմ

Պէօյիւք պաչըն պէօյիւք օլուր աղըրսը :  
 — Պիւքէմէտիկին գ.օլու էօփտէ պաչընա  
 գ.օ : — Պէսմէլէսիզ իլէ շէյգան գարըշուր  
 — Պու կիւնքի եումուրդա եարընքի գա.  
 վուգ.տան էյուլ տըր : — Փարէսինի յաղիզ

խտէն՝ քէնօխսինի բեզիլ խտեր : — Պուչագ-  
 եարէսի օնըլուր , տիլ եարէսի օնըլմագ : —  
 Փարէյի վիրէն տիւտիւկի շալար : — Թա-  
 զիյէ դութ՝ դավչանա դաչ : — Թէքեյի  
 պէքլէյէն շորպայը իչեր : — Թէնճիրէ եու-  
 վարլանմըչ գափաղընը պուլմուչ : — Թիլքի-  
 նին կէղուպ կէլէճէկի եէր՝ քիւրքճի տիւ-  
 քեանը : — Թիզ ըէֆթար օլանըն փայրնա  
 տամէն տօլաշուր : — Ճան չըդմայլնճա՝ խույ  
 չըդմազ : — Ճամի նէ գատար պէօյիւք օ-  
 լուրսա , եինէ իմամ պիլտիկինի օգուր :

## 2.5 Թալիս

Ճէօմերտ իլէ նաքէսին խարճը պիր տիր :  
 — Չրգչրգ խտէն նա՛լչանըգ՝ իշ պիթուրէն  
 ադչէճիք : — Չօպանըն կէճնիւլիւ օլունճա՝  
 Թէքետէն սիւտ չըգարըր : — Չօճուղուն եէ-  
 ափկի հէլալ՝ կէյտիկի հարսմ : — Չօճուղա  
 իշ պոյուրան արտընճա քէնտի կիտէր : —  
 Չօգ պիլէն չօգ եանըլուր : — Չէզ սէօյլէսէն  
 'արսըզ օլուր , աճ սազլասան խքըսըզ : —  
 Չօգլուղա տարը էքիլմէղ : — Չօգ գուճադ-  
 լայան ազ տէվչիրիր : — Չօգ գամալ՝ զիյան  
 կէթիրիր : — Չօգ նազ՝ աշրգ օսանտըրըր : —  
 պանըն արմըղանը չամ՝ սազըղըր : — Չօգ  
 սչայեան չօգ պիլմէղ՝ չօգ կէզէն չօգ պի-

լուր : — Չուպուգ քէօթիւ արգատաշտան  
էյու տըր :

26. Թալիմ

Հարամ հէլալտան դաթլը տըր : — Հա-  
սէտ իտէն մահրում գալուր . — Հիյլէքեա-  
ըրն կէօղիւ եաշը օլուր : — Խաղըրա պա-  
գան եէրէ պագար : — Խանըմ գըրսա՝ գա-  
ղա օլուր , հալայըգ գըրսա՝ խաղա : —  
Խասթայա տէօշէկ սօրըյմաղ : — Խասիմ  
խասիմէ գուրան օդումաղ : — Խըրսըղա  
դափու պաճա օյմաղ : — Խըրսըղ էվտէն  
օլուրսա , պուլունմասը միւշքիլ օլուր : —  
Խըտմէթ էթմէյէն էֆէնտիլիք իտէմէղ : —  
Տէրտինի սագլայան տէրման պուլամաղ : —  
Տավաճըն գատը իսէ , եարտըմճըն Սլլահ  
օլուն : — Տէնիզտէքի պալըգ փագար օլա-  
մաղ : — Տէլիքլի դաշ եէրտէ գալմաղ : —  
Տէնիզէ տիւշէն երլանա սարըլուր :

27. Թալիմ

Տէլի իլէ տէօվլէթլի ագլընա կէլէնի  
սէօյլէր վէ իշլէր : — Տիւնեա՝ արսըղ իլէ  
ղամմըղըն : — Տէվէճի իլէ գօնուշան գա-  
փուսունու պէօլիք աշար : — Տիշին աղըր-  
արըր եէրէ տիլ տօղընուր : — Տիշի գուշ



տրր եռվայր եափան : — Տիւ գըլլնտան  
քէօկին տիր : — Տիւէնճի 'արէմտէ պիր օւ  
սա , շէքէր իլէ պէտլէրլէր : — Տօսթ իլէ  
եի իշ , այլը վիրիշ էթմէ : — Տօսթ պաշա  
պագար ' տիւշմէն այաղա : — Տօսթլուգ  
գանդար իլէ ' այլը վիրիշ մըսգալ իլէ : —  
Տօսթունա չօգ վարան ' էքչի եիւզ կէօրիւր :  
— Տիւնեա պիր գարարտա տուրմազ : —  
Տիւշմէզ գալգմազ պիր Ալլահ : — Տիւշէնին  
տօսթու պուլքնմազ :

## 28. Թալիս

Բահաթ իսթէյէն՝ սաղրը , քէօր , տիւ  
սսզ օլմալը : — Բաղպէթ կիւղէլ իլէ զէնկի-  
նէ տիր : — Բուզկեարա թիւքիւրէն եիւզի-  
նէ թիւքիւրիւր : — Զէնկինին մալի իլէ զիւ-  
կիւրթին չէնէսի եօրըլուր : — Զօր իլէ կիւ-  
զէճիք օլմազ : — Զօր իլէ քէօփէք ալմա կիթ-  
մէզ : — Սէրչէտէն գօրգան տարը էքմէզ :  
— Սէօյլէյէնէ պագմա , սէօյլէտիկինէ պագ :  
— Սիմասը կիւղէլ պիր կիւն ' խույու կիւղէլ  
հէր կիւն սէվիլուր : — Սինէք պիր շէյ տէ-  
իլ՝ ամմա միտէ պուլանտըրըր : — Սէլ կի-  
տէր գում գալուր : — Սիւքիւթ իգրար-  
տան կէլուր : — Սիւրիւտէն այրըլան գու-  
զույու գուրտ գափար : — Շէրաստան  
տէօնմէ սիրքէ քէսկին օլուր : — Շէրի'աթ

Ի՛նչ քէսիլէն վարմադ անբնադ :

29. Թալիմ

Սաարդ տօսթ ազրիպատան եէկ տիր :  
 — Սաղլըզ վարլըդ տան եէկ տիր : — Սա  
 գընան կէօզէ շէօփ տիր շէր : — Սագլա սա  
 մանը կէլուր դէմանը : — Սէֆանըն սօնու  
 ճէֆա տըր : — Սայրը վարա չապըթ թիւ  
 քէնուր : — Սապը իլէ գօրու գ ճէլվա օլուր ,  
 թութ եափրադը ադլաս : — Մու տէսթիսի  
 սու եօլունտա դըրըլուր : — Սօն փէշիման  
 լըզ ազ շէ էթմէզ : — Սու ուլուր՝ տիւշմէն  
 ուլումադ : — Սօրա սօրա պապատա պուլը  
 նուր : — Սու պուլանմայընճա տուրըլմազ :  
 — Սուրէթէ պազմա՛ սիլըթէթէ պազ : —  
 Սօրուճու օլան պիլիճի օլուր : — Չա՛իֆ  
 սուլն սէմիդ տավատան խայրըր տըր : —  
 Դաթըր տիլ եէլտէն երլանը չըգարըր : —  
 Դամա՛ քեարըն կէօզիլ գօփրադ աօլուրըր :

30. Թալիմ

Տանըչան տադը աշմը՛ տանըչմայան  
 եօլու շաշմըչ : — Տադ պաշընտան տիւման՛  
 ինսան պաշընտան եաման էքսիք օլմադ :  
 — Դապլտա նաղմէ՛ սուրնատա փիշըթվ ա  
 ղանըլմազ : — Դամա՛ քեար վար իրէն՛ միւֆ :

լին ան դարձնալ : — Տօգրու սէօղ անը տրր : —  
 Տօղտու պուն եէրէ պանգ մօ , տօյտուղուն եէ-  
 րէ պուգ : — Տօղրու նուն եարտրանըսը Սլ-  
 լահ տրր : — Տօղմաարգ չօնուղա գաֆթան  
 պիչիլմէզ : — Դօզ աղըրրամազ զօր տրր  
 — Դօզ անըն հարկնաէն պիլմէզ : —  
 'Արսըզա եօկիւտ խայր էթմէզ : — 'Արեէ-  
 թի աթա պիճնէն թիզ էնէր : — 'Խպատէթ  
 կէօնիւլ շէնպիկի իլէ օլուր : — 'Աճէլէ եէօ-  
 րիլէն եօյտա գալուր : — 'Աշգ օքմարնճա'  
 մէշգ օլմազ : — 'Ադլա կէլմէյէն պաշա կէ-  
 լուր :

## 34. Թալիս

'Ադըլարզ պաշըն զահմէթի այագ չէ-  
 քէր : — 'Ադըլէ եօէպի էտէպիզտէն եօկ-  
 րէնուր : — 'Այպսըզ տօսթ արսցան տօսթ  
 սուզ գալուր : — 'Ադշ ետչտա տէկիլ պաշ-  
 տա տըր : — Գաւզատա գըլըճ էօտիւնճ վի-  
 րիլմէզ : — Դուրպէթտէ էօֆիւնմէք համամ-  
 տա թիւրքի չաղըրմաղա պէնդէր : — Յէ-  
 լէք քիմիսէ գալուլն եէտիլիւր քիմիսէ քէ-  
 լէք : — Գաշան պալըգ պէօյիւք օլուր : —  
 Գարընճանըն գանատլանմասը գէվպընա ի-  
 արէթ տիր : — Գարա իսպէր թիզ կէլուր :  
 — Գարայա սապօն տէրիլէ եօկիւտ խայր  
 թմէզ : — Գազ կէլէն եէրտէն գալուրգ է-

սիրկէնմէջ : — Գափունու սրգը սագլա՝  
 գօնչունու խրրսրգ գութմա : — Գապահաթ  
 սէմմուր քիւրք օլսա , քիմսէ իւսթիւնէ ալ-  
 մաղ :

## 32. Քալիս

Գալէմին եափտըղը գըլըն եափամաղ :  
 — Գափլսրղ կիրէն հագսրղ չըգար : — Գըրգ  
 կիւն կիւնահքեար՝ պիր կիւն թէօվպէքեար :  
 — Գըսմէթ կէօքտէն զէնպիլ իլէ էնմէջ : —  
 Գօրգագ պազիրկեան նէ քեար էտէր , նէ  
 զարար : — Գօրգուլու բույա կէօրմէքտէն  
 իսէ՝ ույանըգ տուրմագ խայրլը տըր : —  
 Գօնչունուն դափուղու գօնչույա դաղ կէօ-  
 րինուր : — Գըլաղուղու գարղա օլանըն  
 պուրնու լաչէտէն գուրթըլմաղ : — Գուրտ  
 թիւլինի տէկիչտիրի՝ խույուծու տէկիչտիր-  
 մէջ : — Գուրտ աիւմանլը հէվայը սէվէր :  
 — Գուչա ալթուն գաֆէս զընտան տըր : —  
 Գուլ աղմատըգնա , պէլատընը պուլմաղ :

## 33. Քալիս

Քէրէմնիղ քիսյարըն ֆուգարատան  
 ֆարգը եօգ : — Քեար զարարըն օրթաղը  
 տըր : — Քէնտի տիւչէն աղլամաղ : —

Բէսկին սիրքէ քէնտի դապրնա զարարլը :  
 — Բէմ սէօզ , քէմ ազչէ սահապինին տիր :  
 — Քիչի սէվտիկինէ նազ իտէր : — Քիչի  
 այաղընը եօրդանընա կէօրէ ուզաթմայլը : —  
 Քիմնէ եօղուրտում գարա տրր տիմէզ : —  
 Քէօթի գօնչունուն եէտի մահալլէյէ զարա-  
 ըը գօզընուր : — Քէօթի օլմայընճա , էյու-  
 նուն գատրի պիլինմէզ . — Քէմիլք էտէն  
 քէմիլք պուլուր : — Քէօր կէօրմէզ՝ ամմա  
 սէզէր : — Քիմէ լաղրմ էթմէք՝ օնա լաղրմ  
 էքմէք : — կէօրինէն քէօյէ գըլաղուզ իս-  
 թէմէզ : — կէօնիւլ գօճամազ :

### 34. Թալիմ

կէօնիւլ քիմի սէվէրսէ , կիւզէլ օ տրր՝  
 — կէօնիւլ պիր սըրչա սերայ տըր , գըրը-  
 լուրսա ետիրլմազ : — կիւլ տիքէնսիզ  
 սիւնպիւլ շիքէնսիզ օլմազ : — կիւլին գատ-  
 ըրնի պիւլպիւլ պիլուր : — կիւլի չիսթէյէն  
 տիքէնինէ գաթլանուր : — կիւն կէչէր  
 'էօմր թիւքէնուր , տէլի կիւլէր քի պայ-  
 րամ կէլուր : — Մալ ճանըն եօնղասը տրր :  
 — Մէճիստէ տիլինի՝ սուֆրատա էլինի գը-  
 սա դութ : — Մէհապպէթ շիրքէթ գա-  
 պուլ էթմէզ : — Մահքէմէ գատըյա միլք  
 յէկիլ տիր : — Մէյիլէսիզ աղաճա գաշաթ-  
 լազլար : — Մօմ տիպինէ ըլըգ՝ վիրմէզ : —

Միւրովէթէ կնտաղէ օրնաղ : — Միւսաճիր  
 ումտուզունաւ երմէզ՝ պուլտուզունաւ եիր :  
 — Նէ էքէրտէն , անը պիչէրտին :

## 35. Թալիմ

Նէրէտէ հարէքէթ՝ օրատա պէրէքէթ .  
 — Նէ աիչէրտէն էչինէ , օ կէլուր պարը-  
 նա : — Նէ եւալաջ օլ պասըլ , նէ փէք օլ  
 ասըլ : — Նէ շամբն շէքէրի՝ նէ 'արանըն  
 երուդի : — Վար էպի ' քէրէմ էվի : — Վա-  
 գըթսըզ աչըրան կիւլ թիզ սօլար : — Վիրէ-  
 սիյէ վիրէնին քիսէսի պօշ գալուր : — Վի-  
 րէսիյէ շերապ իչէն ' իքի քէրրէ սերիսօշ օ-  
 լուր : — Հէտիյէ կէլէն շէյին գըյէսի իլէ պէ-  
 հասը սօրըրմազ . — Հէրքէտին եօրուլտու-  
 ղու եէրտէ խան եափմազլար : — Հէր էկ-  
 րի աղանաան եայ օլմազ : — Հէր խօրօա  
 քէնաի շէօվիկիինտէ էօթէր : — Հէր աղան  
 քէնաի մէ յմէսինտէն դանըլուր : — Հէր զկյ-  
 ան պիր էօկիւտ տիր : — Հէր գօյուն քէն-  
 տի պանաղընտան ասըլուր :

## 36. Թալիմ

Հէրքէս քէնաի 'պպընը կէօրմէզ . -  
 Հէրքէտին արչունունա կէօրէ պէզ վիրմէզլէ  
 — Հէրքէտէ քէնաի խույու խօշ կէլուր : -

Հէր վագթ տիւշէշ կէլմէզ : — Հէր եռսուֆ  
 կիւզէլ օլմազ : — Եափու դաշը եափուտան  
 դալմազ : — Եաննիջ մալ իլէ, էօլմիւշ պապ  
 իլէ իֆթիխար օլունմազ : — Եավուզ քեօ  
 փէկ նէ եիր, նէ եիտիրիբ : — Եարամազ  
 օլան եարասըզ տուրմազ : — Եէրէ պազան  
 եիրէք եազար : — Եէօրիւք ալթա դամ  
 չը օլմազ : — Երրթընը գուշուն 'էօմրի ազ  
 օլուր : — Եօլտան կէլէն հալտէն անլար : —  
 Եուվարլանան դաշ եօտուն դուլթմազ : —  
 Եիւք ալթընտա էշէկ անըրմազ : — Եէօրիւք  
 ալթ եէմիմի քէնտի արթըրըր : — Եէյէն  
 պիլմէզ՝ Թօղրայան պիլուր :



## ՃԻԻՁԻ ՍԱԼԻՍ

ՄԻՒԼԱՆԱԶԱԹԸ ՀԻՔՄԻՑԵ



### 37. Թալիս

Միւլահագաթը հիքթիյէ սատէ վէ մուխ  
թասար եազըլմըչ պիրէր քիթապ տըր :

Իքի գուլագ իլէ պիր աղըզա մալիք օլ-  
տուղումուղուն սէպէպի՝ չօգ տինլէյուպ ,  
ազ սէօյլէմէմիղ իչիւն տիր : — Օգումանըն  
թահսիլի օսաննըր իսէ տէ , օգումագ էյ-  
լէնճէլի տիր : — Ալթուն փօթատա՝ տօսթ  
տախի սէֆալէթատէ թէճրիպէ օլունուր : —  
Էկէր սերխօչուղա գարչու պիր չարէ տի-  
լէրսէն , պիր սերխօչու փիչ նաղարա ալ : —  
Իրատէթ միւլահագատան իլէրու կէչէճէք  
օլուրսա , նէտամէթ արգասընտան եէթի-  
չուր : — Իչսիղիք հէր մէ՛պիպին անասը  
տըր : — Ազ իլէ գանա՛աթ էտուպ կէչին-  
մէք՝ կէրչէքսէն ղէնկինլիք տիր : — Ինսան  
տօլու շճա պիր , եօլուրու շճա սյըբ տըր :



## 38. Քալիմ

Այլա գուսուրտա պուլունմամբը մտէ չէ պիլէն քիմսէ եօզ տըր : — Իրատէթ իլէ ին-  
րա օլունան շէյ սու'ուպէթ վիրմէզ : — Ալ-  
թուն ճէվահիրտէն՝ վէ ճէվահիր տախի ֆա-  
զիլէթտէն ազ գըյմէթլի տիր : — Էքպպը  
նամուս պէյնինտէ լագըրտը սէնէտը մի :  
թէպէր տիր : — Ինսան սէվտիկի շէյին նօզ-  
սանընա պագմազ : — Էն էյու տէրսլէր վէ  
էօկիւտլէր՝ ալըգա գապլ սէսի կէլուրլէր : —  
Ամանըն իւշ մէյվէսի վար տըր, քի պիրին-  
ճիսի նէշէ՝ իքինճիսի սէրխօշլուգ՝ իւշիւն-  
ճիսի տախի նէտամէթ տիր : — Աղնիանըն  
ոս'ատէթի՝ մալիք օլտուգլարը վարլըգտա  
տէկիլ, սալիք օլտուգլարը նիքիւքեարլըգտա  
տըր :

## 39. Քալիմ

Իւմիտ ույանըգ իքէն ըույա կէօրմէք  
տիմէք տիր : — Ինսանըն էն գիյատէ խա-  
դըրա կէթիրմէտիկի շէյ մէմաթտըր : — Է-  
կէր պիր տէֆա՝ հալը քեազիպիյէթտէ պու-  
լ նմուշ իսէն, արթըգ քիմսէ սէօզիւնէ ի-  
նմազ : — Ինսան սըֆըրա մանէնտ օլուպ'  
յմէթի տախի անըն կիպի պուլունտուղը

եերէ միւթեվադգրճ արբ : — Էնկլէթ ու  
 լիյագաթըմըղ իւզէրինէ նէ գատար զիյատէ  
 սեօյլէսէք , օլ գատար ազմիւ'թէմէա օլու  
 բուզ : — Յսանն պիր խտթալըզ օլուպ'  
 չարէփ ասիփ մէշղուլիէթ տիր : — Էն  
 պէօյիւք զէնկիմիւք 'ազլարբ , վէ էն պէօյ-  
 իւք Ֆադիրիք ահմազըզ արբ : — Ինսա-  
 նըն ազվայրնա տէկիլ ' էֆա'լընա էմնիէթ  
 օլուհմազը արբ :

## 40. Թալիմ

Իսթիհզա ու թէմափսիւր : հինի պահս  
 ու ճէտլատէ , 'ազլ ու տիրայէթի ազ օլան-  
 արըն ալէթը միւտաֆա'աարաըր : — Էկէր  
 պիզ 'այպ ու նօզսանտան պէրի օլայաըզ ,  
 պաշգալարըն 'այպ ու նօզսանընը կէօրաի-  
 կիմիզտէ , օլ տէրէճէ հազզ էթմէյէճէքաիք .  
 Ումուրտա պասիրէթ ու րէվիլէթ սիւրուրու  
 մուճիպ օլուր : — Իճրաի ազրազտան էն  
 զիյատէ լէզիզ օլան շէյ ' ազրազա զպէպէ  
 էթմէք տիր : — Ո'տանըն նիւվազիշի աիլ-  
 փէզիրի ' ահիպպանըն ճէրիհաի ազար ու  
 թէքտիրփնտէն խաղարմաք աըր : — Պիք  
 շէյ պիլմէմէք՝ ֆէնա պիլմէքտէն եէկ տիր :  
 — Պիր շէյ եափմասընը պիլմէյէնլէրէ հ  
 շէյ ասան կէօրինուր : — Պիկիճ կէօրիւ  
 մէք արզուսու չօզ պիլմէկէ մանի'տիր :

## 41. Քալիս

Պիր միւճրիմի միւճազակթ էթմէմէք՝  
 պաշգա տէֆա՝ տախի իճրաի ճիւրմէ միւ-  
 թէճաորր օրմասընա թէչվիդ էյիմէքտիր .  
 — Պէնիի առէմին թարիխի՝ աօղմազ , իզ-  
 թիրապ շէքմէք , էօլմէք պու իւշ լուղէթ .  
 տէն՝ իպարէթ տիր . — Պէտխահանըն շէ-  
 րէֆ ու միւվաֆֆազըյէթի գալիլ իւտ տէ-  
 վամ օլուր . — Պիր տիւշմէնին եէտինտէն  
 խէլառ օրմանըն էն կիւղէլ թէապիրի՝ անը  
 աօթ էտինմէք տիր . — Պաշգալարընա  
 ապխանա՝ ալֆ էպէ՝ , ամնա քէնաինէ պիր  
 վազթտա՝ ալֆ էթմէ՝ . — Պէյաղը առէմ-  
 լէր մահզա ֆէմէք իշմէք իչիւն եաշարլար ,  
 թէրպլիլի առէմիէր իսէ մահզա եաշամազ  
 իչիւն եէյուպ իչէրլէր .

## 42. Քալիս

Պէնիի առէմի մաղմուճ էյէյէն Ֆա-  
 դիրիք տէկիլ՝ պէլքի արգուսու սրր . —  
 Պիր առէմին աշվալընա հիւքմ՝ էտէպիլմէք  
 իչիւն՝ ահպապընը նազարը տիգդաթա ալ-  
 թիֆպլէթ էտէր . — Պէլայա ու մէապ-  
 միւվաֆֆազըյէթտէն զիլատէ ֆայիտէ-  
 նշ սրրլար . — Պատիրէթին պաշտուճա .

սը՝ ազ սեպլեմէք վէ պաշգասընըն իւզերին՝  
տէ էմնիյէթ էթմէքտէն զիյատէ քէնտի իւ-  
զերիննէ էմնիյէթ էթմէքտիր . — Թէն կիւ-  
զէլիկի չիչէկէ մանէնտ տիր , քի՛ ալէս  
սասպահ աչըլուպ՝ ալէլ մէսա սոյլուպ պօ-  
զըլուր . — Թէվրաթ՝ էօմրին պիր փէնչէ-  
րէսի օլուպ՝ անտէն տարը պէգայա նազար  
օլունուր :

## 43. Թալիմ

Թէնպէլիք պիր նէվմ՝ օլուպ՝ ինսան պու-  
հալինտէ հիչ պիր խայրը բույա կէօրէմէզ .  
— Թէնպէլէր ապիմա սիր շէյի եափմա-  
նըն եալընըզ արզուսընտա պուլընուրլար : —  
Թէրպիյէտէն խալի օլան ատէմ ճանսըզ պիր  
վիճուտ սրր : — Թէվազու՝ շէրիֆ օլան քիմ-  
սէնին զիյնէթի տիր . — Թէրպիյէ պիրի-  
ճիք նի՛մէթ տիր քի , պախթ պիզտէն անը  
սէլպ էտէմէզ : — Ճէհլ Փագիրլիքտէն է-  
չէտտ տիր : — Ճէհալէթ ճէմ՝ իյէթը պէշէ-  
րիյէնին էն է՛աղէմ խասթալըզը տրր : —  
Ճիւմլէյէ տօսթ օլան հիչ քիմսէյէ տօսթ տէ-  
կիւ տիր : — Ճէհլինի ի՛թիրաֆ էթմէյէն  
ճիւհէլանըն սէրֆիրազըտրր : — Չալըչ՝  
իլէ եաշայան դօզ օլուր , իւմիտ իլէ եո  
շայան աճ գալուր :

## 44. Թալիս

Չօճուղլուգտա թահսիլի մէ'արիֆ էթ-  
մէյէն՝ դօճայրղտա քիմսէյէ թէգայատիւմ  
էթմէզ . — Հիտտէթ էանասընտա իշ կէօր-  
մէք՝ ֆուրթուհայր հէվայտա տէնիզէ չըգ-  
մաղա պէնզէր . — Հըլիյէթ ու զիյնէթ խա-  
նէտանլարըն միւճէրրէտ սէպէպը խարապը  
տրր . — Հիւնսի սըթ ու նամ հէր զէնկին-  
լիքտէն միւրաճճահ տրր . — Հագըզաթ-  
տըզ տօսթան կէօլկէ կիպի կիւնէշ օլտուղու  
զէման կէօրինիւպ , հէվա պուլուղլու օլ-  
տուղու վագթ նապէտիտ օլուրլար . — Հա-  
գըզի ասըլզատէլիք ֆագիլէթ տիր . — Հիտ-  
տէթլէ նարարան խըճալէթլէ Կըզ'ուրըր . —  
Խասիս օլան զէնկին այլըգ սըլ խազինէ պէք-  
ճիսի տիր . —

## 45. Թալիս

Խասիս օլան սահիպի եէսար՝ մէյվէսիզ  
էշճարա պէնզէր . — Խագըրրէտէն խալի օ-  
լան դալլ՝ սու վէ չէմէնի օրնայան սահրայա  
հնզէր . — Տիւննայա մէհապէթի օլան խա-  
յատան 'արի օլամաղ . — Տօսթլար  
սրաֆընտան վագը՝ օլան 'ըթապը նասի-  
թամիզ՝ պիր հէտիյէ տիր , քի չէքէրտէն

էցիւղ տիր . — Տայիմա չօդ պիւլէն ազ՝ վէ  
ազ պիւլէն չօք օհայէր . — Տէլիզանլըլար  
եափմագտա օլտուգլարը շէյի՝ վէ իխիի-  
արլար եափմըջ օլտուգլարը շէյի՝ վէ՝ ազըլ  
արզլար իսէ եափմնոզա արզուլարը պօլլու-  
նյան շէյի նազլ էտերլեր . — Տօսթլուգ  
է՛ալա շէրապա պէնզեր , նէ գատար էս-  
քիսէ , օլ գատար է՛ազը օլուր :

#### 46. Թապիմ

Տիւնեատա էն աանն շէյ պաչգալա  
րընա էօկիւտ վիրմէք տիր . — Ձկնէթ վէ  
մէտն գարըլարըն շէրապը տըր . — Ձէ-  
պանք նիք պիր սիւտնը միւսէսսիր տիր . —  
Ձէնկին առէմ աաարգ տօսթլարը օլան ա-  
տէմ տիր . — Սէն սա՛յ էտինճէ՛ Ալլահտա  
սանա եարտըմճը օլուր : — Սէվաիկիմիզ  
շէյին ըէսմի կէօկէմիզ կիպի հէր՝ եէրաէ  
արգամըզտան կէզուր . — Սէօզիւն էյուսու-  
ազ օլուպ մա՛նալը օլան տըր . — Սիւքիւն  
ու սիւսապէրէթ՝ ալպիմի՛ ազլ ու ախթայէթ  
տիր . — Սըրընը կիզէյէն քիսնէ՛ իշկնէ  
մալիք ու աահիպ օլուր . — Սա՛առէթ վէ  
արզու պիրիքաէ օլտմաղլար . — Սէլամէթո  
ինսան հըֆըր լիսանտա տըր . — Շէհվէ  
պիւր շէրպէթը մէզիզ տիւր : նուշ էաէն հի  
լաք օլուր :

## 47. Թալիս

Շէրապ միսպահը սիւրսուր՝ վէ միֆթա-  
հը շիւրուր տըր : — Սահիհ տօսթ ճիհանըն  
պիւթիւն խազինէսինտէն միւրաճճահ տըր :  
— Սապըն ախըրը սէլամէթ՝ շիթապըն սօ-  
նու նէտամէթ տիր : — Սապը ու թէհամ-  
միւլ քէօքիւ աճը լաքին սէմէրէսի դաթլը  
պիր աղաճ տըր : — Սատըգ խըրամէթքեա-  
րա մալիք օլմաք իսթէրսէն , սէն քէնտինէ  
խըրամէթ էթ : — Սըհհէթ ու 'աֆիլէթ պիր  
խազինէի կիրանպէհա օլուպ , մալիք օլան  
գըլմէթինի պիլմէղ , վէ դայպ էտէն տախի  
թէէսսիւֆ էլէր : — Տօղաուղումուղ տա-  
գըգա մէմաթա տօղրու պիր ատըմ տըր : —  
Տօղրուլուղա սիւլիւք էտէն՝ միւրատ ու մէ-  
րամընա իրիշուր :

## 48. Թալիս

Դապի'աթ՝ քիւթիւպի հիքմիլէ իչին-  
տէ Ալլահըն վարլըղընը էն զիյատէ վազիհ  
պէյան էտէր պիր քիթապը շամիլիւլ հա-  
ոըգաթ տըր : — Դամա'քեսար նամուս վէ  
օմրինի քէնտի մէնֆա'աթընա ֆէտա է-  
ր : — Ալիմին թէքտիրի ճահիլին թահ-  
նինտէն միւրաճճահ տըր : — 'Ագիլին

տիւշմէնլիկի նատանըն տօսթլուղունտան  
խայրը տըր : — 'Աշգ ճիվանլարըն հիւ-  
քիւմտարը՝ վէ իխթիյարլարըն՝ զալիմի տիր :  
— 'Ազըլը ագվալտա պաղը՝ վէ էֆ'ալտա  
սերի՝ օլուր : — 'Ազըլպիր աթէշ օլուպ' ֆիքը  
տախի անըն 'ալէվի տիր : — 'Ազիլ օլմագ  
կիւղէլ տիւշինիւպ եօլունտա հարէքէթ  
էթմէքտէն 'իպարէթ տիր : — 'Ատէթ պիւ-  
լէհանըն տէսթիւրիւլ 'ամէլի տիր :

## 49. Թալիւմ

'Ազըլ քիշիյէ պիր սերմայէ տիր : — 'Ա-  
տէթ դապի'աթը սանիյէ տիր : — 'Ամէլսիզ  
'ալիւմ մէյվէսիզ աղան կիպի տիր : — 'իւլէ-  
մա իլէ ճիւհէլանըն պէյնինտէքի ֆարգ'  
տիրի օլանլարըն էօլիւլէրտէն օլան ֆարգը  
գատար տըր : — Ղըպէթ հասէտճիլէրին սի-  
լահը տըր : — Ֆագիր չօգ շէյէ՝ ան կէօզ-  
լիւ իսէ հէր շէյէ միւհթան տըր : — Ֆէզայի-  
լին սուի իսթի'մալի մէ'այիպտէն մազար-  
րաթը տըր : — Ֆէնա 'իպրէթ ֆէնա սէօզ-  
լէրտէն զիյատէ մուզիրը տիր : — Գալպըն  
էն պէօիւք եալան շահիտի լիսան տըր : —  
Գուսուրունու դանըմայան անը իսլահ իս-  
մէզ : — Գալպըն հիշ պիր բաղը եօզ տը  
քի մէսլէքը հարէքէթ անը ֆաշ էթմէսու :



## 50. Թալիմ

Գառպահաթտան միւճթէնիպ օլմայան  
 պիթ թէտրիճ ճինայէթի միւրթէքիպ օ-  
 լուր : — Գէնտի շէօհրէթի գատար գըյմէ-  
 թէ մալիք օլան ատէմ՝ նատիրէն պուլունուր :  
 — Գէնտի նէսլինի մէտհ էթմէք ախէրին  
 էհլիլէթ ու լիյագաթընը թահսին էթմէք  
 տիր : — Գէնտիսինէ սահիպ օլմայան քիմ-  
 տէ՝ պաշգասընա տա սահիպ օլմապ : — Գէ-  
 մալ հիւնէր վէ չալըչմատա տըր : — Գիմքի  
 ըր՝այէթ էթմէզ , քէնտիսի տէ ըր՝այէթ  
 կէօրմէզ : — Կէնճիկին պիրինճի զիյնէթի  
 սալահ ու ՚իֆֆէթ տիր : — Կէնճիք մէվ-  
 սիմի սէյֆտէ զուհուր իտէն պուլուդ կի-  
 պի տիր , քի ազ զէմանտան մահվ ու նա-  
 պէտիտ օլուր : — Կիւզէլ սէօզ սէօյլմէք ի-  
 շիւն ազ սէօյլմէլի :

## 51. Թալիմ

Կէնճիք զէմանընտա հայլազըրդ իտէն  
 ատէմ , շէյխուխէթինտէ տիլէնճի օլուր : —  
 Վէզէյէ թէքլիֆի սիւքիւթ պիրրէնճը՝ ա-  
 մ տիր : — Միւտահէնէ գալպ ազչէյէ  
 նզէր , քի ախզ վէ ՚իթիպար իտէնի ֆագ-  
 , տիւշար էյլէր : — Միւրայիլիք պիր

էօքսէ տիր , վէ անա եայլննըղ ահմադլար  
 եափրչուր : — Միրասըն էն մադպուլ վէ  
 փայտարը ֆազիլէթ տիր : — Մէհէք բալ  
 թունուն 'ալթուն իսէ ինսանըն 'ոյարընը  
 պիլտիրիր : — Մալի իլէ ճէօմէրալիք իսէն  
 'տղիմիլ գատը ' վէ ըրզը իլէ ճէօմէրալիք  
 իսէն հադիր ու խօր օլուր : — Միւճեր  
 ըէտ քէնտի զաթընը սէվէր ատէմ պաշգա  
 լարընըն մէհապպէթինէ միւնթազըր պմա  
 սըն : — Միսալ սարի տիր :

### 32. Թալիս

Մուհաքէմէսիզ 'ազլ տիւմէնսիզ սէֆի  
 նէյէ պէնզէր : — Միւրայինին լէպլէրինատ  
 պալ գալպինտէ աճը վար տըր : — Մէպ  
 տէի հիքմէթ ' միւխաֆէթը խիւտա տըր : —  
 Մէս'ուտ օլմագ իչիւն սըհհէթը պէտէն ,  
 հուրըլյէթը ֆիքը , 'իֆֆէթը գալպ լազըմ :  
 — Մէվսիմի պէհարտա պօշ օդուրան ' մէվ  
 սիմի շիթատա գահդա տիւչար օլուր : —  
 Նանքէօրուն գալպի սահրայա պէնզէր , քի  
 կէօքտէն նիւզուլ իտէն եաղմուրու էմուպ  
 հիչ պիր շէյ ինպաթ էթմէզ , — Մասրա  
 ֆը իյրատընտան ազ էթմէք 'ազըւըւզ  
 իքիսինի թէգապիւլ էյլէմէք իհթիյազսը  
 լըզ , վէ իյրատընտան զիյատէ էթմէք տէլ  
 լիք տիր : — Նօզսանընը պիլմէք կիպի 'ի

Ֆան օլմազ : — Նատան իլէ գօնուշմագտան  
էհլի 'իրֆան իլէ դաշ դաշրմագ եէկ տիր :  
— Նիսանըն պիրիճիք սիլահը աղլայըշ  
տոր :

### 53. Թալիմ

Նասայիհի հիքմիյէյի էօկրէնուպ իճրա  
էթմէյէնլէր ` թարլասընը սիւրիւպ լաքին  
զէր' էթմէյէն քիմէսնէլէրէ պէնզէրլէր : —  
Նաս արասընտա իտիլէն նասիհաթ թէքտիր  
տիր : — Նանքէօրուն 'ագըպէթի սէֆալէթ  
տիր : — Վա'տ էթմէքլիքտէ 'անիլ օլան `  
էքսէք տէֆա' պի վէֆա օլուր : — Վագթ  
վէ մէմաթըն մէրհամէթի եօգ արը : — Հէր  
պիր հագըգաթը սէօյլէմէք էյու տէկիլ  
իսէտէ , իշիթմէք էլպէթթէ միւֆիտ տիր :  
— Հէր զէնկին 'ագիլ օլամազ իսէտէ , հէր  
'ագիլ զէնկին օլապիլուր : — Հէմ 'աշըգ օւ  
մազ հէմ պասիթ' 'ատիմիլ իմքեան տոր :  
— Հիւնէր ու մա'րիֆէթ աղայնիյանըն փի  
րայէ ու զիյնէթի' վէ ֆուգարանըն սերմայէ  
ու սերվէթի տիր : — Հիւնէր ` հէր շէյին  
գօլայ գարաֆընը պուլմա տոր :



## ՃԻԻԶԻ ՐԱՊԻ՝

ՄՈՒԽԹԱՊԱՐ ՀԻՔԵԱՅԵԼԷՐ



### 54. Թալիմ

Պիր կէօղիւ քէօր խասիս ատէմին պիւրի թէատրօյա կիտուպ՝ իչէրույէ կիրմէք իւճրէթին գաչ զուրուշ օլաուզունու թէաթրօնուն միւտիրինէ սօրմուշ : Միւտիր տախի իքի պէյազ մէճիտիյէ չարեքի խտուկինի խասպէր վիրինճէ , խասիսի մէրգում « Հէր ատէմ իքի կէօղ իլէ սէյր էտէճէք տիր , անլէրէ իքի չարեք վիրմէք լազում տրր . լաքին մատամ քի պէն պիր կէօղ իլէ սէյր իտէպիլէճէկիմ , պիր չարեք վիրմէլկիմ » տէյուպ՝ պիր չարեք վիրմիշ վէ իչէրույէ կիրմիշ :

### 55. Թալիմ

Իխթիար ատէմին պիրի օրմանտան տուն քէսուպ վէ սրրթընա եիւքլէնու

խայլիճէ եօլ եհօրիտիքտէն սօնրա՝ քէմալի  
 իլէ եհօրուլմուչ , վէ պիր ազ եօրղունլուգ ալ-  
 մադ իչիւն սրբթընաան օտունու էնտիրէ-  
 րէք պիր ահը սերտ չէքմիչ , վէ “ էյ էօլիւմ՝  
 կէլ , կէլտէ պէնի շու տարը միհնէթ օլան  
 տիւնեատան գուրթար ” տէմիչ , վէ էօլիւմ  
 տիր թէճէսսիւմ էյլէյուպ հէման կէլի վիր-  
 միչ , վէ “ Պէնի նիչիւն չաղըրտըն ” տէյին-  
 ճէ , զէվալլը իխթիար գօրգուսունտան նէ՞  
 սէօյլէսէ էյու . “ Սէնի չաղըրտըմ քի շու եիւ-  
 քիւմիւ գալտըրասըն ” ճէվապընը վիրմիչ :

### 56. Թալիմ

Պիր կիւն Նասրէտտին խաճէյէ գօնշու-  
 սու էչէք իսթէմէկէ կէլմիչ : Նասրէտտին է-  
 ֆէնտի իսէ վիրմէկէ ճանը իսթէմէտիկին-  
 տէն , “ թէէսսիւֆ էտէրիմ քի ազ տահա  
 էվվէլ կէլուպ իսթէմէտինիզ , զիրա սիզտէն  
 էվվէլ պաշգասը կէլուպ իսթէտի , օնա վիր-  
 տիմ ” տէմէսի՝ ագապինճէ էչէք տիր իչէ-  
 րուտէն զըրլամադա պաշլամըչ , վէ մէրգում  
 գօնշու տախի “ խաճէ էֆէնտի , իչթէ էչէք  
 իչէրուտէ տիր ” տէյինճէ , խաճէ էֆէնտի  
 տէ ճէվապէն “ Սէն չօգ՝ աճայիպ ատէմսին .  
 ուզ սազալըմլա պանա ինանմազ իսթէմէյօր  
 ուն տա էչէկէ՞ մի ինանմազ իսթէյօրսուն  
 յէօյլէմիչ .

## 56. Թալիմ

Առէմին պիղբախ ասիողպասընտան պի-  
րինէ պեր վէհհը ամի պիթ թէգքիրէ եազ-  
մըշ .

“ Մէհապպէթլու տօսթում , պլթուն-  
տան մ'ամուլ էնֆիլէ գուդումու տէօվէթ-  
խանէնիգտէ ունութմուշում . լուգֆէն հա-  
միլի թէգքիրէի մուհիպպանէմէ թէվաթ'էն  
իրսալի միւթէմէննաի 'աճիգանէմ տիր , ” :  
վէ թէգքիրէնին զարֆընը գափայաճաղը  
անտէ գուդուլու պուլուպ ' “ Գուդուլու  
պուլտում , նաֆիլէ զահմէթ էտուպ արա-  
մայընըզ , ” տէյէրէք , քէնարը թէգքիրէյի  
թահշիլէ էթմիշ վէ զարֆը գափայուպ թէգ-  
քիրէյի կէօնտէրմիշ .

## 57. Թալիմ

Պիր 'իլմի իլահի միւտէրրիսի պիր կիւն  
քէնաի շակիրալէրինէ տերս վիրրիքէն , ֆէ-  
լա'մըն էշէկինտէն պահս էտուպ , անըն ին-  
սան կիպի սէօլէշմիշ օլտուղու միւ'ճիգէսի  
անլաթտըղը սըրատա ' “ Շիմտիքի իմանսըզ-  
լար պու միւ'ճիգէյէ շիւպհէ էտուպ ինան  
մագ իսթէմէյօրլար , հալ պու քի ասլս  
հագգլարը եօգ տըր , շիւնքի պէն հէր կիւն

կէօրկոյորումքի չօդ ինսանյար լտա էշէք կիպի  
 սէօյէշկոյորլար . տիւեանըն եէրատորըշրնտան  
 սլերի պիր էշէկին ինսան կիպի . սէօյէշմիշ  
 օլտուղու պէօյիւք պիր շէ, մի տիր » տէյէ-  
 ըէք՝ էշէկին սէօյէշմէսինի իսպաթ էթմէք  
 իսթէմիշ :

### 58. Թալիս

Եազը եազուպ օդուր լաքին քլթապէթ  
 պիլմէզ պիր կէնճ տաէմ պիր տօսթունա  
 մէքթուպ եազմազ էմէլինտէ պուլունուր .  
 լաքին պէճէրէմէտիկինտէն՝ կիտուպ պիր ին-  
 շա իշթիրա էյէր , վէ իշինտէ էֆքեարընա  
 միւդապըգ պիր մէքթուպ սուրէթի պուլուպ  
 վէ եազուպ տօսթունա կէօնտէրիր : Մէզ-  
 քիւր ինչատան տօսթունուն նէզախնտէ տէ  
 պուլունտուղունտան, վէ քէնտիսինէ կէօնտէ  
 րիլէն մէքթուպուն սուրէթի 'այնըլա ինչա-  
 տա կէօրտիկինտէն , շէօյէ պիր ճէվապ եա-  
 զար : « Տիրայէթլու էֆէնտիմ , շուգգաի  
 տօսթանէլէրի մա՝ էլ մէմունի,յէ այլորմ,  
 քեազըտը շէվիրտիկինիզտէ , ճէվապընը պու-  
 լուրսունուղ » :

### 59. Թալիս

Սէրխօշ 'ասքէրին պիրի եօլտա քէնտի

գօմանտանընայ րասթ կելիւայ, հէման անըն  
 ե'անի գօմանտանըն պինմիշ օլաուդու ա-  
 թըն տիղկինինաէն դութարագ՝ « Պինտի-  
 կին պու աթը գա՛ջ զուրուշա սաթարսըն »  
 տէյու օնա սիւալ էյլէր : Գօմանտան 'աս-  
 քէրին սէրխօշ հալտէ պուլունտուզունու ան-  
 լայուայ գարաղօլա թէսլիմէն թէվգըֆ էթ-  
 տիրիր, վէ իրթէսի սապահ ճէլպ էտուայ՝  
 « էյ, աթըմը գա՛ջ զուրուշա սաթուն ալ-  
 մագ իսթէրսին », տէյու սօրունճա, 'ասքէ-  
 րը մէրգում տախի « Էֆէնտիմ, տիւն ագ-  
 շամ աթընըղը սաթուն ալմագ իսթէյէն՝ պու  
 սապահ էրքէնճէ կիթտի », սէյլէր : Պու ճէ-  
 վապ գօմանտանըն խօշունա կելիւայ 'ասքէ-  
 րին գապահաթընը 'աֆվ էյլէր :

### 60. Թալիմ

Պաշընը էճէլ եաստըղընա գօմուշ սա-  
 հիպ սէրվէթ պիր պախիլ ատէմ 'էօմրինին  
 սօն տագըղգասընտա, քի կիճէ իտի, պիր-  
 տէն պիրէ օղլունա չաղըրըր, վէ օղլու իսէ  
 « Պապամ սօն նէֆէսինտէ տիր, պանա պիր  
 վասիլէթի օլմալը տըր » միւլահազասըլա  
 պապասընըն տէօչէկինէ տօղրու գօշունճա,  
 սէսի եարը չըգար եարը չըգմաղ « Օղլու-  
 պագսանա՞, պէտըրը միւնիր զաթէն փարը  
 փարըլ փարլայուայ հէր դարաֆա նէչըր էն



վար է յլէտիկի կիպի , պու օտայրտա զըյա-  
տար գըլմագտա տըր . շու մասանըն , իւզէ-  
րինտէքի եանան գանտիլի սէճնտիր , եա-  
զըգտըր , չիւնքի պու էսնատա գանտիլ եա-  
զը թէրէ եազընտան տահա զիյատէ պէհա-  
լը տըր " սէօյէր :

## 61. Թալիմ

Օգումագ պիլմէյէն պիր քէօյլիւ իխթիար  
լարըն օգուրքէն կէօյլիւ ք գազընտըղը կէօ-  
րիւպ վէօգույապիլմէլէրինէասըլ սէպէպ կէօզ  
լիւկիւ զանն էտիւպ , քէնտիսիատէ օգույա-  
պիլմէք իչիւն եազընտաքի շէհրտէ քեային  
պիր կէօյլիւկծիւ տիւքքեանընա կիթմիշ  
վէ պիր կէօյլիւք իսթէմիշ : կէօյլիւկծիւ օ-  
նա է'ալատան է'ալասը չըգարմըշ , վէ մէր-  
գում քէօյլիւ տէ պրրունունա գազուպ պիր  
քիթապա պագմըշ իսէտէ , օգույամատը-  
ղընաան հիշ պիրինէ պէկէնմէմիշ , վէ կէօզ-  
լիւկծիւ հիտտէթլէնէրէք՝ « Պիրատէր , կէօ-  
րինիւր քի սէն օգումագ պիլմէյօրսուն "   
տէմիշ իսէ , քէօյլիւ տախի « Լկէր պէն օ-  
գումագ պիլսէ իտիմ , սէնտէն կէօյլիւք ալ-  
մագլըղա նէ հաճէթ վար իտի " տէմիշ :

## 62. Թալիմ

Սագսօնիալը քէօյլինին պիրի Տըրէզա

չէհրինէ կիթմէք իւզրէ սրբթընտա պէօյիւ-  
 ճէք պիր չուվալ պուլունտուղու հայտէ  
 շրմէնտօֆէր ըսթասիօնընա կիտէր , վէ չու-  
 վալընը ուսուլճա աշադք գօյուպ գադարըն  
 կէլմէսինէ պէքլէր : Ըսթասիօն մէէմուրլա-  
 րընտան պիրիսի չուվալը դարթուպ նազլի  
 թէճվիզ օլունան մրգտարտան ֆազլա ազըր-  
 լըղըն նազլլյէսինի գալէպ էյլէմէք իւզրէ՝  
 քէօյլինին եանընա եազլաշուր , վէ չուվալը  
 դուլթտուղու կիպի գանդարըն իւսթիւնէ  
 աթար աթմազ՝ չուվալըն իչինտէն պիր տէհ-  
 շէթլի սէս աիր շըգը վիրիր , վէ մէէմուր ա-  
 չար կէօրիւր քի չուվալըն իչինտէ մէրգում  
 քէօյլիւնիւն օն եաշընտա չօճուլու վար տրըր .  
 զիրա քէօյլի անը պիլա իւճրէթ շէհրտէն շէհ-  
 րէ կէօթիւրմէք իչիւն չուվալա գօյմուշ իմիշ .

### ՅՅ. Թալիմ

Իւշ ըէֆիգ եապանտա պիր տէֆինէ  
 պուլուպ պէ յնլէրինտէ միւսաւաթէն փայ-  
 լաշմրշար , վէ իչլէրինտէն քիւշիւք օլանը  
 մէէքիւլաթ թէտարիքինէ կէօնտէրմիչլէր :  
 Լաքին մէէքիւլաթա կիտէն քիւշիւք քէնտի  
 իքի ըէֆիգլէրինին հիստէլէրինի գապզաի  
 գամ'արնա կէչիւրմէք իչիւն , ալտըղը մէէ-  
 քիւլաթըն իչինէ զէհր գաթմըշ , վէ պէ-  
 րիտէքի իքի ըէֆիգ տէ քէնտի հիստէլէ-

րի գիյատէլէնմէք իչիւն , քիւչիւք ըէֆիդղէ-  
 րինին հիսսէսինէ կէօզ տիքերէք՝ 'ալտէ-  
 թինաէ անը ի'տամ էթմէկէ գալլ ու գա-  
 րար էյլէմիշ օլմաղլա , քիւչիւք ըէֆիդ Եան  
 լարընա կէլտիկի կիպի գաթլ էթմիշլէր , վէ  
 անըն հիսսէսի արթըգ պիգէ գալարը զիւ-  
 'իւմիլէ մէէքիւլաթը մէսմումէյի թէնալիւ  
 էյլէյուպ քէնտիլէրի տախի կէպէրի վիւմիշ-  
 լէր , վէ տէֆինէ տէ սահիպսիդ գալըշ :

## 64. Թալիւ

'Ագըլսըզ պիր աատմին աղզը էյուճէ  
 մէօհրիւ վէ շօգ վադթաման պէրու սաղը  
 պիր ֆուչու շէրապը օլուպ , կիւնիւն պիրին-  
 տէ պիր տօսթու իլէ պէրապէր ֆուչունուն  
 Եանընա կիտէր , վէ աղզընը աչտըղընտա  
 պադար քի իչինտէն խայլիճէ շէրապ էքսիւ-  
 միշ տիր . մէօհրինին պօղըլմամըշ օլտուղու  
 հալտէ շէրապ նասըլ էքսիւմիշ տիր տէյու  
 շաչուպ տիւչինիւր իքէն , տօսթու ֆուչու-  
 նուն տիպինտէ տէլինմիշ վէ սօնրա Եինէ  
 գափանմըշ պիր տէլիւք կէօսթէրիւպ՝ “ իշ-  
 թէ պուրատան տէլիւպ շէրապը չալմըշլար ,  
 պունտա շաչաճագ վէ տիւչիւնէճէք շէյ  
 Եօգ տըր ” սէօյլէր իսէ տէ , մէրգում Եինէ  
 գանմազ , վէ “ Պէ հէյ 'ագըլսըզ , շէրապ  
 ֆուչունուն տիպինտէն էքսիւք տէկիլ տիր :

իւղէրինտէն էքսիք , տէմէք քի իւղէրինտէն  
չալընմըչ տըր » տէյու ըսրար էյլէր :

## 65. Թալիմ

Տէլիգանլընըն պիւրիսի զէնկին պիւր  
թիւճճարըն նէզտինէ վարուպ « Լֆէնտի ,  
պէն սանա էլի պին ֆըրանգ գազանտըրա-  
ճագ պիւր եօլ պիւրուրում » սէյլէր : Թիւճ-  
ճար էլի պին ֆըրանգըն սէսինի իչիտինճէ ,  
« Աման ըիճա էտէրիմ , պույուրուն օգու-  
րուն տա օլ գազանճ եօլունու պանա պիւ-  
տիրին » տէմէսի իւղէրինէ , տէլի գանլը օ-  
գուրու վիրիր , վէ թիւճճարա « Պիւրըմ  
քի սէնին պիւր քէրիմէն վար տըր , վէ անըն  
իչիւն ճէհէզ օլարագեիւզ պին ֆըրանգ վիր-  
մէքլիկի սիզճէ մուգարրէր . իմտի քէրիմէնիզ  
պանա վիրէճէք օլուրսանըղ , էլի պին ֆը-  
րանգ ճէհէզ իլէ պէն ալուրըմ , վէ իչթէ  
պու սուրէթլէ սիզտէ էլի պին ֆըրանգ  
գազանմըչ օլուրսունուզ » տէյէրէք մէրգում  
թիւճճարա գազանճ եօլունու կէօթէրի վէ-  
րիր :

## 66. Թալիմ

Ֆըրանսա գըրալլարընտան Շարլը քի  
պիւր քէնտի 'էօմրինէ սուի գաստը օլան

պիր ճանինին ի՛տամ իտիլէճէկի սըրատա՛  
 գըրալը միւշարուն իլէյհ տախի սլլասէթ-  
 կեահտա հազըր պուլունտուղունտան , ճա-  
 նիի մէրգում անը կէօրիւնճէ , սէրթճէսինէ  
 « Էֆէնտի , էֆէնտի , նէրէտէ քի պիր ճէլ-  
 լատ իլէ պիր մահքիւմ պուլունուր , գըրա-  
 լըն օրատա պուլունմասը ճայիզ տէկիլ տիր .  
 տէֆ՝ օլ , կիթ շուրատան » տէյէրէք հարֆ  
 աթար : Գըրալը միւշարուն իլէյհ իսէ վէ դա-  
 րէթինի ասլա պօղմայարագ՝ պիր սուրէթը  
 'աֆվքեարանէ իլէ « Խայր , էօյլէ տէկիլ տիր ,  
 պիր ճէլատ , պիր մահքիւմ վէ պիր գըրալ  
 պիրլիքտէ պուլունտուղլարը մահալտէն ճէլ-  
 լատըն ուզագ պուլունմասը իճապ էտէր ,  
 պինաէն 'ալէյհ սէնտէ մու'աֆօրն » ճէվա-  
 պը վիւրի :

### 67. Թալիմ

Երլարըրմ Սուլթան Պայէզիտ Լէնքթի-  
 մուրա էսիր տիւշիւպ հուղուրընա չըգարըլ-  
 տըղընտա , Լէնքթիմուր Սուլթան Պայէզի-  
 տին թէք կէօզիւ օլտուղունու կէօրիւնճէ ,  
 քէնտիսինի դութամայուպ կիւլմէկէ պաշ-  
 ար : Սուլդանը միւշարուն իլէյհ թէհամ-  
 իւլ էտէմէյէրէք՝ « Էյ թիմուր , սէն պէ-  
 տիմ մաղլուպ հալիմէ կիւլիւյօրսուն , լաքին  
 լատէմ քի հէր զալէպէ վէ մաղլուպիլէթ

ճէնապը Հագգըն թագաւորի իլէ օլուր , պուհայիմ սէնին պաչընա տա կէլէպիլուր ” տէյինճէ , թիմուրլէնք տախի ճէվապէն “ Պու պապտէ ասլա շէքք ու շիւպհէմ եօզարը , վէ պէնիմ կիւլմէմ իսէ սէնին մաղուպ հալին իչիւն օլմայուպ , Ալլահ ’ազիմ իւշշան հազրէթլէրինին պիր թէք կէօզլիւնիւն հիւքիւմէթի պիր դօփալա թէպիմ էյլէմէսի իշիւն տիր ” սէօյլէր :

68. Թալիմ

Պիր կիւն խըրսըզըն պիրիսի նասըլսա Ֆըրանստըն վէրսայլ նամ սէրայըն սուֆֆասընա կիրիւպ , տիվարտա ասըլը դիյ գըյմէթ պիր սա’աթը չալմագ իշիւն նէրտիպան իլէ տիվարա չըգարքէն , (ն տէօրտիւնճի Լուի տախի թէսատիւֆէն սուֆֆայա չըգմըշ , վէ խըրսըզը քէնտի սէրայընըն խատէմէսինտէն զանն իլէ , նէրտիպան գայուպտա պիր թէհիթէ վուգու պուլմաքն աէյու , քէնտուսինէ ասլա տէնայէթ սայմայարագ նէրտիպանը դուլթմուշ , վէ խըրսըզ տախի պիրա Ֆիւթուր սա’աթը էնտիրմիշ վէ սա վուշուպ կիթմիշ : Պիր քաչ սա’աթ սօնրասուֆֆանըն սա’աթը չալընմիշ օլտուզու Գըրալը միշարունիլէյհէ խապէր վիլիլտիքտէ Գըրալ “ Աման քիմնէյէ սէօյլէմէյին , խըր

սրգըն մու'ավինի պէն իմ, զիրա սա'աթը  
չալտըղը զէման, ներտիպանը պէն քէնտիմ  
դու'թաում » սէօլէմիշ :

## 69. Թալիմ

Քէօյլիւ պիր ատէմ մէրքէպէ պինմիչտէ  
պիր մէքթէպին էօնիւնտէն կէչէրքէն, չօ-  
ճուգլար տախի մէքթէպտէն եէնի սալը վիրիլ  
միշ օլտուգլարընտան՝ պիր զալէպէլիքլէ տա-  
ղըլմագ տա իտիլէր : Մէրքէպ թէմամ՝ չօ-  
ճուգլարըն արասընա կէլտիքտէ, օլանճա  
սէսի իլէ զըրլամաղա պաշլամիշ, վէ չօճուգուչ  
պիրիսիտէ քէօյլիւյէ « Պէհէյ էչէք, էչէկի-  
նի թէրպիյէ էտէ իտին տէ սալղըլը օլա ի-  
տի վէ պէօյլէ հէր քէսին էօնիւնտէ զըրլա-  
մագ տան սագընա իտի օլմա՞ղ մը իտի » տէ-  
միշ իսէ, քէօյլիւ տախի « Նէ եափայըմ,  
էֆէնտիլէր, էչէկիմ պիրտէն էօնիւնտէ պու-  
գատար ըէֆիլգլէրինին իգտիհամընը կէօ-  
րիւնճէ, մահգուգիյէթինտէն թէրէննիւմ  
էալիօր, անըն պէօյլէ հագլը շէնիկինէ նա՞-  
սըլ հագսըղըղգ էտուպ մանի՝ օլայըմ » սէօյ-  
լէյի վերմիշ :

## 70. Թալիմ

Պիր կիւն իսքէնտէրը քէպիր քէնտի  
զաֆֆէր օլտուսունուն պաշլնա կէչմիշ

ազամէթլէ մուհարէպէյէ կիտէր իքէն , եօլ  
 իւզէրինտէ Տիօժէն ֆէյլէսօֆու կէօրտիւ ,  
 քիքէնտի մա'հուտ ֆուչուսու իչինտէ օ-  
 դուբմուշ պիր դագըմ քէմիքլէր մու'այէնէ  
 էտէրէք տիզմէքտէ՝ վէ թէքրար թէֆրիզ  
 էտուպ տիկէր կէօն Եանեանա գօմագտա  
 տըր , “ Նէ՞ եափըյօրսուն օրատա , Տիօժէն ”  
 տէյու սիւալտա պուլունտու : Տիօժէն տա-  
 խի “ Նէ եափաճաղըմ , պուրատա փէտէ-  
 րինիզ Ֆիլիպին վէ պիր էտնա խատիմինին  
 քէմիքլէրի վար տըր , չարչըյօրըմ քի ան-  
 լէրի եէքտիկէրինտէն այըրայըմ , հալպու քի  
 ճանըմ աղզըմա կէլտի հալա այըրմաղա միւզ  
 թէտիր օլամատըմ ” ճէվապը հիքմէթնի-  
 սապը վիրուպ , թահթը մէմաթտա էպնաի  
 աոտէմին միւսավի օլտուզլարընը անա թէֆ-  
 հիմ էյլէտի :

### 71. Թալիմ

Երկիրմի պէշ եաշընտա օլան պիր կէնճ  
 աոտէմ , էքսէրը ինսանըն եէթմիշ սէնէտէն  
 զիյատէ մու'ամմէր օլմամագտա խտուկինի  
 տիւշիւնիւպ , վէ քէնտի էօմրիւնիւն սինօրու  
 տախի եէթմիշ սէնէյի ֆարզ էտուպ , փէ-  
 տէր ու մատէրինտէն քէնտիսինէ մէթրուք  
 վէրասէթինի ճիւմլէսի պիրտէն նուգուտա  
 թահվիլ վէ գըրգ պէշ եըլ իւզէրինէ թագ-



սիմ իղէ պէհէր երլա իսապէթ էտէն մըգ-  
տարտան նէ էքսիք վէ նէ տէ զիյատէ սարֆ  
էյլէմիշ իսէտէ , էօմրիւ եէթմիշ սէնէյի թէ-  
ճավիւզ էյլէտիկինտէն պիր վարէսի գալմա-  
մըշ , վէ զօգազլարտա մարրին ու 'ապէրի-  
նէ " Մէրհամէթինիզի տիրիղ էթմէյին պէն  
կիպի սէֆիլ տիլէնճիտէն , հայֆա քի էօմ-  
րիւնին միւտտէթի քէնտի ֆարզընտան  
զիյատէ օլտու " քէլամըլա մալթասարէն  
հալինի վասֆ էտէրէք սատագա տիլէնմէ-  
կէ մէնպուր օլմուշ :

## 72. Թալիմ

Ալմանեանըն պիր շէհրինտէ առէմին  
պիրիսի օն լիթրէ շէքէր իշթիրա էյլէմիշ ,  
վէ հինի իսթի'մալինտէ անլա'րշ քի պագգալ  
իշինէ պիր լիթրէյէ եագըն քիրէն գաթ-  
մըշ տըր , հէման զագէթանըն պիրինտէ պէր  
վէնհը աթի պիր ի'լան պաստըրմըշ . «Օն լիթ-  
րէ շէքէր իշինէ պիր լիթրէյէ եագըն քի-  
րէն գաթուպ պանա սաթան պագգալ հէր  
քիմ իսէ , հիյլէ էթմիշ օլտուղու պիր լիթրէ  
շէքէրի գարաֆըմա կէօնտէրմէյէնէք օլուր  
սա , պիլմիշ օլտուն քի տիւքքեանընըն եէրի  
վէնօմէրօսու իլէ քէնտի իսմինի պու զագէ-  
թայա պաստըրաճաղըմ " : 'Ս. յի հիյլէյի  
սայիր պագգալլար տախի էթմիշ օլտուգ-

լարընտան , զագէթատաքի պու ի՛լամը օ-  
գուտուղլարընտա , քէնտի հագդլարըն-  
տա պէյլէյուլ իամլէրի վէ գապահաթլարը  
մէյտանա չըգմասուն խէվֆի իլէ իրթէսի  
կիւնի պիրէր լիթրէ շէքէր կէօնտէրմիշլէր ,  
վէ պու սուրէթլէ մէրգում պիր լիթրէ եէ-  
րինէ տօղուղ լիթրէ շէքէր գազանմը :

### 73. Թալիմ

Փրուսիա գըրալլարընտան Ֆրէտէրիքի  
քէպիր միւսթէվլիանէ պիր գաթօլիք շէհ-  
րինէ տիւխուլինտէ , օրատա քեայլին 'ա-  
զիմ պիր քիլիսանըն շէմմասլարը միւշարուն  
իլէյհին հուզուրունա չըգուլ , քիլիսա տէ-  
րունինտէ պուլունան օն իքի ըհսուլլարըն  
սանէմլէրինի լուղֆէն քէնտի զիյրի հիմայէ  
սինէ ալուլ հըֆը պույուրմասընը ըիճա էյ-  
լէմիշլէր : Գըրալը միւշարունիլէյհ օն իքի  
ըհսուլլարըն կիւմիւշտէն մասնու՝ օլտուղու-  
նու շէմմասլարտան անլատըգտա , « էօյլէ ի-  
սէ անլէրի զիյրի հիմայէմէ ալտըգտան պաշ-  
գա , մաւ'ալլէնէթ տախի էտէրիմ , քի քէն-  
տի խըտմէթ ու վագիֆէլէրինի իյֆա էյլէ-  
սունլար . զաթէն ըապպիմիղ 'իսա էֆէնտի  
հագրէթլէրի քէնտիլէրինէ էմը ու թէնպի  
պույուրմուշ տըր քի պիւթիւն տիւնեայ  
կէշթ ու կիւզար էյլէսունլար . իմօի էօյլ

Երախմալը տըրլար » տէյէրէք՝ տարպխանէյէ կէօթիրիլուպ ազչէ քէսիլմէք իչիւն էմր պուլյուրմուչ :

74. Քալիմ

Ղայէթ խաթա օլուպ հայաթընտան արթըզ դադը՝ իւմիտ էթմիչ պիր իխթիար՝ հէնուղ նէվճիվան վէ տիլպէր օլան զէվճէ սինի եանընա չաղըրուպ , անա « Ա պէնիմ նուրի տիտէմ վէ ճիկէր քէօչէմ , էօմրիւմին սօն տագըզասը իչթէ թէգարրիւպ էթմէքտէ տիր , վէ սիզի արթըզ պիզ զարուր թէրքէ մէճպուր օլաճաղըմ , սիզ հէնուղ կէնճ օլտուղունուղտան շիւպհէսիզիմ քի վէֆաթըմտան սօնրա էվլէնմէք իսթէյէճէք սինիզ . լաքին էկէր Ֆէրաղը պալ վէ խօշ հալ իլէ վէֆաթըմր արզու էտէրսինիզ , չօգրիճա էտէրիմ քի գօնչումուղ պուլունան Տիլավէր էֆէնտիյի ալմայասընըզ , զիրա սէնի տայիմա անտէն գըսգանուր իտիմ , վէ հալատա գըսգանմագտայըմ » սէօյլէմիչ իսէ , զէվճէսի տախի ճէվապէն տէմիչ քի « էֆէնտիճիկիմ , ըիճա էտէրիմ պու պապտէ հիչ մէէյուս օլմայուպ Ֆէրաղը պալ իւզրէ էօլունիւզ , շիւնքի պէն զաթէն պաշգասընա օզ վիրմիչ օլուպ , անընլա էվլէնէմէմ » .

## 75. Թալիմ

Պիր կիւն փատիշահըն պիրիսի գըրմը-  
 զը սագալը պուլունան պիր վէզիրինէ վիզի-  
 թա վիրուպ պերապերճէ վէզիրին պաղչէ-  
 սինէ թէմաշայա չըգարլար : Պաղչէվան սա-  
 գալսըզ եա՞նի քէօսէ պիր ատէմ օլտուղուն-  
 տան , վէզիր փատիշահը էյլէնտիրմէք մագ-  
 սէտիլէ պաղչէվանա « Պէօյլէ սագալսըզ  
 եագըչմայօրսուն , հիչ օլմագսա չէնէնէ պիր  
 փըրասա քէօքիւ պաղլա » սէօյլէր : Պաղ-  
 չէվան զաթէն հազըր ճէվապ օլտուղուն-  
 տան , վէզիրէ ճէվապէն « Էֆէնտիմ , սա-  
 գալսըզլըղըմ գայտ էտէճէք պիր շէյ տէկիլ  
 տիր . Հագգ թաալա սագալ թէվզի՛ էյլէ-  
 տիկի վագթ՝ կէճ եէթիշտիկիմուէն գըրմը-  
 զը սագալտան պաշգա սագալ դալմամըչ  
 խտի պէնտէլէրինէ . լաքին պէն գըրմըզը սա-  
 գալ սէվմէտիկիմ իչիւն դապուլ էթմէտիմ ,  
 վէ գըրմըզը սագալը օլմագտան իսէ , սա-  
 գալսըզ գալմասը տահա էվլա սայտըմ , նէ-  
 րէտէ գալսը քի փըրասա քէօքիւ իլէ գա-  
 նի՛ օլայըմ » տէր :

## 76. Թալիմ

Քէօյլիւնին պիրի հայվան իլէ օտուն կէ  
 թիրիր քէն , եօլ իւզէրինտէ պիր ատէմին

տուրտուղունու կէօրէրէք՝ « Մաւուլ, պիր  
 դարաֆա տուր » տէյու պաղըրմըչ իսէտէ,  
 օ ատէմ գուլագ սամատըղընտան հայվան  
 կէլուպ քէնտիսինէ չաթմըչ վէ զէտէլէնմիչ,  
 վէ տ'ավա էտուպ քէօյլիւյիւ ճէլպ էթտիր-  
 միչ: Մուհաքէմէյէ կիրտիքլէրինտէ, քէօյ-  
 լիւ քէնտիսինէ օյան սօրուչլարա հիչ ճէվապ  
 վիրմէյուպ տիլսիզ կիպի պէլ պէլ իքիթա-  
 րաֆա պագմըչ, վէ զէտէլէնէն ատէմ քէօյ-  
 լիւնիւն պու հալինտէն հիտտէթլէնէրէք,  
 « Պէհէյ հէրիֆ, նի՛չիւն քէնտինի տիլսիզ  
 կէօթէրլյօրսուն, սէն տէկի՛լ մի խտին եօ-  
 լուն իւղէրինտէ սավուլ պիր թարաֆա տուր  
 պաղըրան » սէօյլէմիչ իսէ, ըէյիսի մէճլիս  
 միւտտա՛կէ խիթապէն « Այ օղուլ, 'ալէյ-  
 հինտէ իգամէի տա՛վա էյլէտիկինն ատէմի  
 սէն քէնտին սէօղլէրին իլէ հիմայէ էյլէ-  
 տին, իմտի պէնտէ հիւքմէտէրիմ քի անըն  
 գապահաթը եօգ տըր » սէօյլէյուպ Ֆասլը  
 տա՛վա էյլէմիչ: »

77. Թալիմ

Պիր զէնկին ֆամիլեանըն պիրիճիք նէվ  
 ճիվան գըղը վէֆաթ էտէր: Տէֆն էտիլէ-  
 ճէկի զէման տէֆֆան միւթէվէֆիյէնին լիար-  
 մաղընտա էլմաս գաչլար իլէ միւզէյէն զիյ  
 գըյմէթ պիր եիւզիւք պուլունտուղունու կէօ-

րիւպ , չալմագ իչիւն կինէ մէզարիւթանա  
կիտէր վէ մէզարը աչար . հալ պու քի մէր-  
գումէ գըզ էօլմիւշ օլմայուպ պայըլմըշ օլ-  
տուղունտան , տէֆֆան եիւզիւկիւ վարմա-  
ղընտան չըգարտաճաղը սըրատա 'աղըլ պա-  
շընա կէլուր ' վէ պէլպէշ տէֆֆանըն եիւ-  
զիւնէ պագարագ « Նէ իսթէրօին » տեր .  
տէֆֆան տախի զիյատէսի իլէ գօրգարագ-  
ֆէնարընը օրատա պըրագուպ արգասընա  
պագմագսըզըն գաշը վիրիբ . Գըզ իսէ ֆէ-  
նարը ալուպ ' տօղրու խանէլէրինէ կիտէր ,  
վէ վալիտ ու վալիտէսի էօլմիւշ վէ կէօմիւշ-  
միւշ գըզլարընըն ֆէվգ էլ մէէմուլ օլան 'ալ-  
տէթինի կէօրիւնճէ , էվվէլա տէհչէթը ա-  
զիմէ իլէ վէ սօնրա մահղուզիյէթը պէլիղէ  
իլէ մալամալ օլուրլար , վէ եիւզիւկի տախի  
միւքեաֆաթէն տէֆֆանա իհտա էտէրլէր .

## 78. Թալիմ

Ատէմին պիրիսի սէքիզ եաշընտա օ-  
լան օղլու իլէ գօնչուսունուն թարլասընա  
պուղտայ չալմագա կիտէր , վէ էգրաֆտա  
քիմնէ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իչիւն ,  
էյուճէ կէօղտէն կէչիրտիքտէն սօնրա , չու-  
վալընը տօլտըրմագա պաշլատըղը սըրատա ,  
օղլու փէտէրինէ « Պիր եէր տահա գալտը  
պագաճագ , օրասընը ունութտուն » տէյին

ճէ : մէլոգում գօրգուսունտան չուվայը եւ-  
րէ պրագրը , վէ “ Գանդը դարաֆա , օղ-  
լում ” տէյու սիւվալ էյլէր : Օղլու փէտէ-  
րինէ ճէվապէն « Կէօյէ աօգրու պագմագը-  
ղը ունութաուն , վէ տիւ շիւնմէտին քի ճէ-  
նապը Ալլահ օրատան սէյր էտլյօր ” սէօյլէյին  
ճէ , չօծուղուն պու քէլամը փէտէրինին  
ղամիրինէ օլ գատար տօգընուր , քի հէ-  
մանտէմ խանէսինէ ’ալտէթ էյլէր , վէ օղ-  
լունտան էօյրէնմիշ օլտուղու պու սահիհի-  
կի , ե’անի ճէնապը Պարինին Նազար է-  
ւ ճէ-  
ւ օլտուղունու , Ֆիքրինէ սագլայուպ , պու  
կիպի խրրսըղըգ էթմէք ’ատէթլինտէն պիւս-  
պիւթիւն Ֆարիզ կէլուր :

### 79. Թալիմ

’Աճէմիսթան շահլարընտան Բէպիր ’Ա-  
պաս պիր սապահ ալճըլըղա չըգմըշ էքէն ,  
եօլտա պիր քէօյլիւյէ բասթ կէլմիշ , վէ քէօյ-  
լիւ ղայէթլէ չիրքին վէ գօրգունճ գըյա-  
ֆէթլի օլտուղունտան , շահըն բաքիպ օլտու-  
ղու աթ իւրքմիւշ , վէ շահ ազ գալմըշ քի  
իւսթիւնտէն տիւ շսին : Շահ քէօյլիւնիւն պու  
թէսատիւֆի ֆէնա պիր նիչանէ ’ատտ էյ-  
յուպ ահըն դաթլինի էմը էթմիւշ , Ձէ-  
լալը քէօյլիւ տէրտէթ էտիլիւպ դաթլ  
ոիլէճէկի զէման , դապահաթընըն նէ իտու-

կինի քէնտուսինէ թէՖհիմ օլունմասը աշու-  
րի տէրէճէտէ ըիճա էթմէկէ պաշլամը իսէ,  
շահը միւշարուն իլէյհ « Սէնին դապահա-  
թըն ուղուրսուղ եիւղիւն տիր, քի պու սա-  
պահ կէօրիւպ աթաան տիւշմէմէ սէպէպ օ-  
լույօրտը » սէօլէմիշ : Գէօլիւ տախի « Պու  
սէօղիւ պէնտէ սիզին եիւղիւնիւղ իշին տէյէ-  
պիլուրըմ, քի պու սապահ հէր շէյտէն էվ-  
վէլ կէօրիւպ գաթիլմէ սէպէպ օլաճագ » ճէ-  
վապընը վէրմիշ իսէ, շահ քէօլիւնիւն պու  
հաքիմանէ ճէվապընա պէկէնուպ վէ խօշ-  
լանուպ միւքեաֆաթլա սայը վիրմիշ :

## 80. Թալիմ

Եէհուտիլէրին պիր բիվայէթը 'աթի-  
գասընա կէօրէ, եիւղ չաղլարընտա օլան  
իխթիարատէմին պիրի' պիր ագշամ Հազրէ-  
թի իպրահիմին չասըրընտա միւսաֆիր օ-  
լուպ, սուֆրա պաշընտա հիշ պիր սու'ա  
վէ շիւքը էթմէքսիղին դա'ամա պաշլայըն-  
ճա, Հազրէթը իպրահիմ « Նի'շիւն ճէնապը  
փէրվէրաիկեարա 'իպատէթ էթմէքսին »  
տէյու օնա սիւալէյլէմիշ, վէ միւսաֆիրի մէր  
գում տա քէնտուսինին աթէշ փէրէսթ օ-  
լուպ պաշգա Ալլահ պիլմէտիկինի պէյան  
էյլէմիշ իսէ, Հազրէթը իպրահիմ փիւր  
ղազէպ օլարագ անը չաաըրտան գօղըվիր-



միշ, վէ կիճէ տըշարուտա գալմըշ : Ճէնա-  
 պը 'Աֆիւլվ թէ'ալա՝ Հաղրէթը իպրահիմի-  
 չաղըրուպ , միւսաֆիրինին ներէտտ օլտու-  
 ղունու սիւալ էլլէմիշ , վէ Հաղրէթը իպ-  
 րահիմ տաթի " Զաթը Փաքընըղա 'իպատէթ  
 էթմէտիկի իչիւն յատըրըմտան գօղտում " ,  
 ճէվապընը վիրմիշ իսէ , " պէն մէրգումմիւ-  
 սաֆիրինտէն թահգիր օլունտուղում հալտէ  
 եիւզ սէնէ թէհամմիւլ էթմիշ իքէն , սէն  
 պիր կիճէճիք սապը կիւզար օլամատըն մը " ,  
 սէօլէուպ անը թէքտիր էլլէմիշ :

#### 81. Թալիմ

Թէլմուտա նաղարէն՝ վագթըլա փա-  
 տիշահըն պիրիսի պիր խախամա " Սիզին Ու-  
 լահընըզ խըրսըղ տըր , զերա Հաղրէթի  
 Ատէմին էյէ քէմիկինի չալտը " տէմիշ , վէ  
 խախամտախի պիր ճէվապ վիրէմէյուպ տէ-  
 րին պիր տիւշիւնմէկէ տալմըշ իսէ , խախա-  
 մըն գըղը ճէվապընը քէնտուսի վիրմէք ի-  
 չիւն փէտէրինտէն բուխասթ ալմըշ , վէ  
 հէման պիր հալը հէյէճան ու թէլաչլա " 'Ա-  
 տալէթ աիլէրիմ , ինթիգամ խտէրիմ , ղի-  
 րա խըրսըղըն պիրիսի խանէմիղէ կիրուպ ,  
 կիւմիւշ գատէհիմիղի չալտը , վէ եերինէ  
 լիր ալթուն գատէհ գօտու " պալլըրարագ  
 խախիշահըն հուղուրունա տօղրու գօշմուշ :

Փատոխյան « Պու նէ՛ անայիպ խորրորդըդ տրր, քեաչքի խորրորդըդլար հեր վագթ պունուն կիպի օլայար » տեմիչ իսէ , մերգումէ գըզ տա « էօյլէ իսէ պիզիմ ալահըն խորրորդըդ տա պու գապիտէն տիր , քի հազրէթը Ատեմին էյէ քեմիկինի չարուպ եհրինէ անա պիր կիւղէլ գարը , ե՛անի Հավայը , վիրտի » սէօյլէմիչ , վէ փատիչան գըղըն պէօյլէ թէմ սիլանէ ճէվապընա պէկէնուպ քէնտի եան . Լըչընը ի՛թիրաֆ էյլէմիչ :

## 82. Թալիմ

Շու՛արատան իպիգոս նամ՝ մէշհուր բում շա՛իր պիր օրման տերունինտէն կէ շէրքէն՝ իքի խորրոզ անը դաթլ էթմէք իս թէրլէր . Շա՛իրի մերգում փուսուլայը շա չըրարագ , « Տէնիղէ տիւշէն երլանա սարըլուր » ֆէհվասընճա , օլ էսնատա օրատան կէշմէքտէ օլան դուրնա դուշլարընա խ դապէն « էյ դուրնալար , Ալլահ իշիւն սիզ շահիտ օլունուզ քի պէնի պու իքի խորրոզ ի՛տամ էտէճէքլէր » տէր տէմէզ , էօլտիրիլուր : Պիր միւտաէթ սօնրա - մերգում խորրորդլար շէհրին պիր մէյտանընտա կէզինիւր քէն , պիրիսի դուրնա գուշլարը կէշմէքտէ օլտուղունու կէօրերէք՝ արգատաշընա « Պագընտը իպիգոսուն շահիտլէրի կէշիօրլար »

սէօյլէր : Թէսատիւֆէն օրատա կէզինմէք-  
տէ օլան պիր օֆիչիալ պու սէօղիւ իշիթ-  
տիկի կիպի , հէման մէրգու.մանը ախզ ու  
կիրիֆթ էյլէյուպ մահպուսա իղգա էթ-  
տիրիւր : Մէրգու.մ խըրսըզլար իսէ աիւչար  
օլաուգլարը հալին Հազգ դարաֆընտան  
պիր շէմար օլաուգունու անլայուպ վէ հինի  
իւթինդ.ադ.տա ճինայէթլէրինի իգրար է-  
տիւպ ճէզաի շէտիտէ շարիբլարլար :

### 83. Թալիս

Միլատը 'իօատան պինպէշեիւզ սէնէ  
էվվէլ Մըսըր իւլքեասընտա հիւքիւմուար-  
լըզ էտէն Սէսօսդ.օր նամ խագան՝ քէնտի  
զիյրի հիւքմինտէ պուլունան փատիշահլարը  
սէնէտէ պիր , իդ.ա'աթլարընա պիր նիշա-  
նէ օլմագ իչիւն , աթ կիպի սալդանաթ  
ֆայդ.օնունա գօշար՝ վէ պէօյլէ զալիմանէ  
թէնէզզիւհ էտուպ մալիք իւլ մէլիքիմտէյու  
մաղրուրլանուր իտի : Սէսօսդ.օր պիր քեր-  
րէ պէօյլէ զալիմանէ վէ մաղրուրանէ թէ-  
նէզզիւհ էթմէքտէ իքէն , ֆայդ.օնու յէքէն  
փատիշահլարտան պիրիսինին սըգսըզ ար-  
գասընա պագ.տըղընը կէօրէրէք , « Նէ իչիւն  
սըգանա պագ.ըյօրսըն » տէյու աիւալ էալին-  
է , արգասընա պագ.ան փատիշահ տալի  
պիր սուրէթը միւհասիրանէ իլէ « Ֆայդ.օն



Թունլա իշէ միւսպաշէ, / էյլէյուպ, ազ  
 ւթ զարֆընտա իքի — իւշ պին լիրա գա-  
 փարագ վադանը ասլիլէրինէ 'ավտէթ էյ-  
 Նիլէր . անճագ կիթմէզտէն էվիլէ մէր-  
 ում էսիր թաճիրինի պուլուպ, իճրա էթ-  
 շ օլարգլարը ուսթարգլարընը պէյան՝ վէ  
 էշէքքիւրլէրինի 'արդ իլէ պէրապէր սէք-  
 ան ալթունու մա՝ կիւզէշթէ ի՛ատէ էյլէ-  
 ղլէր :

### 85. Թալիմ

Փիսգօփօսուն պիրիսի խըտմէթ քեարը-  
 ո « Պէն պիր ազ ույույաճաղըմ, սէս չըգ-  
 սսուն » տէյերէք ույգույա տալմըշ : խըտ-  
 էթ քեար զայէթ 'անէմի օլմասըլա պէրա-  
 էր սա՛աթ տախի ասլա կէօրմէմիշ օլաու-  
 ննտան, փիսգօփօս էֆէնտինին տիվար-  
 ան ասըլը սա՛աթընըն դըգ դըգ սէսինի  
 իտինճէ, « Մուս օլ, էֆէնտի ույանուր »  
 էմիշ . հալ պու քի սա՛աթ պիդդապ՝ սէ-  
 ննի քէսմէտիկինտէն, հիտտէթլէնուպ դա-  
 նն տիպինէ դոյարագ փարչա փարչա էթմիշ,  
 է « իշթէ սէնին ճանընը պէօյլէ չըգարուպ  
 ուս օլուրսուն » սէօյլէմիշ . Փիսգօփօս է-  
 ննտի ույանուպ սա՛աթըն հալինի կէօրինճէ,  
 իտտէթլէ « Բիմ օտայա կիրուպ սա՛աթը-  
 ղ պէօյլէ փարչալատը » տէյու պաղըրմըշ :

Թէքերինն տէճնմէսիլէ եօզարրսը աշաղր յա  
 էնմէսինի՝ վէ աշաղըսը եօզարը յա չըգ մա-  
 սընը պագուպ ախ շիւնիւ յորմ քի ինսանըն  
 պալթը տախի Թէքէր կիպի ինգըլապ է-  
 տեր , վէ սանտալիյէտէ օդուրան եէրէ էնէր՝  
 վէ եէրտէ օդուրան սանտալիյէէ չըգար ո  
 ճէվապը վիրուպ , զալիմ վէ մաղրուը Մէսօս  
 դօրուն ինսանիյէթ տույղուսունու ույան  
 տըրմըլ :

#### 84. Քալիմ

'Ան ասըլ ինկիլթէրալը իքի շիլինկիր  
 պիրատէր իշ իչիւն Ամէրիգանըն ճէմայի-  
 գա ճէզիրէսինէ կիթմիշլէր . հալ պու քի  
 սէրմայէսիզ պիր իշ պէճէրէմէտիքլէրինտէն ,  
 թէտարիքի իչիւն շէօյլէ պիր ուսթալըգ  
 գուլլանմըշլար . եանի պիրի տիկէրինի չըր-  
 չըվիլագ հտուպ սէրափա թըրաշ էյլէտիք-  
 տէն վէ սիյահ պօյա իլէ կիւղէլճէ թէլվին  
 էթտիքտէն սօնրա , էսիր մադամընտա սաթ-  
 մագ իւզրէ էսիր փազարընա կէօթիւրմիւշ :  
 Պիր էսիր թաճիրի անըն պիւնհէի վիւճուտի-  
 նէ պէկէնէրէք , սէքսէն ալթուն իլէ սաթուն  
 ալուպ էվինէ կէօթիւրմիւշ իսէտէ , օլ կի-  
 ճէ պու մասնու՝ էսիր դաշուպ պիրատէրի-  
 նին եանընա կէլվիշ , վէ եայգանուպ ասըլ  
 գըլաֆէթինէ կիրմիշ , վէ մէզքիւր սէքսան